

Wa mer dann dovun ausginn, datt mer mat deem neie Schoulgesetz de Stat als direkte Patron kréien, da bleift et jo och net aus, datt déi verschidden Intervenanten dann op eemol net méi vun der eenzelner Gemeng agestallt sinn, mä vun deemselwechte Patron Stat, an da misste mer eis och iwwert d'Aarbechtskonditiounen vun deene Leit ënnerhalen a kucken, datt mer e bësselche méi eng Uniformitéit dora kréien.

Duerfir bréngen ech da leider net den Accord vun der grénger Fraktioun zur Motioun 2 vum Här Scheuer. Mir wäerten eis Motioun oprechterhalen an dann och fir déi stëmmen.

» **Plusieurs voix.** - Très bien!

Motion 3

La Chambre des Députés,

- *considérant que l'éducation précoce a été introduite en 1998 en tant que projet pilote;*

- *considérant que la fréquentation de l'éducation précoce est facultative pour les enfants, mais que chaque commune est dans l'obligation de l'offrir au plus tard à la rentrée 2009-2010;*

- *considérant que son but est de favoriser l'Intégration sociale et scolaire de tous les enfants;*

- *considérant que le groupe-classe de l'éducation précoce est encadré par une équipe pédagogique et éducative constituée de deux personnes: une institutrice ou un instituteur de l'éducation préscolaire et une deuxième personne intervenante qui est, en général, une éducatrice ou un éducateur;*

- *constatant que l'offre est loin d'être homogène d'une commune à l'autre;*

- *constatant que les dernières communes du pays sont en train de réaliser leurs infrastructures du précoce;*

invite le Gouvernement

- *à évaluer quantitativement et qualitativement l'éducation précoce, entre autres*

en appréciant le niveau et la qualité de l'enseignement;

en examinant les atouts et inconvénients d'une instruction en team interprofessionnel;

en dressant une étude qui permettra de recueillir des données plus précises permettant de déterminer qui fréquente les classes du précoce et pourquoi certains n'ont pas recours à cette offre;

- *à définir la tâche et les missions de l'équipe pédagogique et éducative;*

- *à mieux harmoniser l'offre de ces structures (ex: plages horaires minimales et maximales des heures d'accueil, etc.).*

(s.) *Claude Adam, François Bausch, Camille Gira, Jean Huss, Viviane Loschetter.*

» **M. le Président.** - Merci, Här Adam. Madame Brasseur, Dir hutt d'Wuert.

» **Mme Anne Brasseur (DP).** - Här President, Dir Dammen, Dir Hären, ech sinn am Fong paff, dass d'Regierung oder d'Educatiounsministesch net d'accord ass, och eng Evaluation qualitative ze maachen. Well bei enger Evaluatioun, do gëtt et Statistiken, an et gëtt awer och eng qualitativ Evaluatioun - egal a wat fir engem Domän. A wa mer dat besonnesch an dësem Domän net maachen, da froen ech mech, wat Evaluatiounen sollen.

Duerfir sinn ech net mat der Motioun d'accord vun der Majoritéit, a meng Fraktioun wäert déi och net stëmmen.

Mir sinn awer och paff doriwwer, dass do zum Beispill drasteet, dass eng Prise en charge minimum à partir de l'année 2012 soll stattfannen. Ech weess net, ob dat sech op d'Éducation précoce bezitt oder op eng allgemeng Prise en charge, well dat ass jo awer eng Linn, déi fixéiert ginn ass, dass all d'Gemeenge mussen de Précoce ubidden, an ech fannen, dat musse mer net nach extra an enger Motioun ervisträichen.

Wat d'Motioun vun deene Gréngen ubelaangt: Mir si jo a ville Punkte mat deene Gréngen net d'accord, wat d'Educatioun ubelaangt, mä hei, wat de Précoce ubelaangt a seng Evaluatioun, dat ënnerstëtze mer selbstverständlech an duerfir géife mer déi Motioun ënnerstëtzen.

» **Une voix.** - Très bien!

» **M. le Président.** - Den Här Scheuer huet d'Wuert.

» **M. Jos Scheuer (LSAP).** - Jo, Här President, just ee Saz zu deem, wat den Här Adam gesot huet, an och zu deem, wat d'Madame Brasseur gesot huet. Mir hunn d'Suerge vum Här Adam an och een Deel vun de Suerge vun der Madame Brasseur zesummegefaasst an engem Saz. Dat ass

dee leschten Tired vun der Motioun, dee seet dat hei: Mir ruffen d'Regierung op, «à analyser la plus-value pédagogique et éducative offerte par l'éducation précoce».

Do musst Dir emol soen, wat net dodran ass.

» **Une voix.** - Très bien!

» **M. Jos Scheuer (LSAP).** - Ech mengen, déi Motioun geet esou wäit, wéi Är net geet. Ech géif d'Chamber also bieden, déi hei ze stëmmen, a kee verdeet sech eppes, wann hien dat hei stëmmt.

» **M. le Président.** - Den Här Jaerling fir d'éischt an dann den Här Henckes. Här Jaerling, Dir hutt d'Wuert.

» **M. Aly Jaerling (Indépendant).** - Här President, genau dat, wat den Här Scheuer gesot huet, ass mir nämlech hei och opgefall, wann e seet: «considérant qu'une évaluation qualitative est difficile à réaliser», an dann ënnendrënner freet hie jo genau dat.

Dat heescht, et ass eng Analys iwwert d'Qualitéit vum Précoce an deem leschten Tired gefrot. Duerfir gesinn ech de Problem net, deen déi Motioun hei soll stellen. Ech mengen, déi zwou Motiounen sinn am Fong déiselwecht.

(Interruptions)

» **M. le Président.** - Den Här Henckes huet d'Wuert. Ech bieden, emol dem Här Henckes nozelauschteren.

» **M. Jacques-Yves Henckes (ADR).** - Här President, wat mer an der Motioun vun de Majoritéitsparteie gefält, ass: «...à établir un état des lieux sur l'offre de l'éducation précoce dans les communes...».

Dat schéngt ons wichteg ze sinn, datt een endlech gewuer gëtt, wat dann effektiv an deenen eenzelne Gemengen uechtert d'Land offréiert gëtt, well ech nach ëmmer der Meenung sinn, datt eng etlech Gemenge keng Offer vum Précoce hunn oder eng, déi nettement insuffisante ass.

Par contre schéngt ons awer och wichteg ze sinn, datt mer eng qualitativ Evaluatioun vum Précoce kréien. An duerfir wonnert et mech, datt an der Motioun vun de Majoritéitsparteien dat direkt excluëiert gëtt an de Considéranten an domadder och d'Portée vun där Motioun 2 ganz staark limitéiert gëtt.

Duerfir, wann déi zum Vote kënn, prioritär oder net, ech weess et net, da wäerte mer ons bei där enthalten. A bei dem Vote vun der Motioun vun deene Grénge wäerte mer déi mat ënnerstëtzen, well et an déi Richtung geet, wou mir och mengen, datt sollt geschafft ginn.

» **M. le Président.** - Den Här Adam huet d'Wuert.

» **M. Claude Adam (DÉI GRÉNG).** - Wann een de Werdegang vun deene Motiounen do kuckt, da schéngt awer en Ënnerscheid ze sinn, ob mer eng Évaluation qualitative maachen, well dat huet jo den Här Scheuer a senger Motioun carrement erausgeholl, an an eisen Aen ass dat och net datselwecht, dat geet méi wäit, dat ass méi systematesch - do musse mer Kritäre festleeën - wéi dat, wat Dir an Ärem leschten Tired hutt, an duerfir fannen ech schonn, datt et en Ënnerscheid gëtt an eis Motioun berechtegt ass.

Merci.

» **M. le Président.** - Ech mengen, da si mer um Enn vun den Debatten. Elo gëtt ofgestëmmt. Fir d'éischt d'Motioun vum honorabelen Här Scheuer.

Motion 2

Ass de Vote électronique verlaangt?

(Assentiment)

Da stëmme mer elektronesch of.

Vote

D'Motioun 2 vum Här Scheuer ass ugehall mat 39 Jo-Stëmmen géint 17 Nee-Stëmmen an dräi Abstentiounen.

Ont voté oui: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Marcel Glesener, Norbert Hauptert, Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen (par M. Lucien Thiel), MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter (par M. Lucien Clement);

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Mme Lydia Mutsch (par M. Claude Dall'Agnol), MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz;

M. Aly Jaerling.

Ont voté non: M. Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, M. Emile Calmes (par M. Claude Meisch), Mme Colette Flesch (par M. Carlo Wagner), MM. Charles Goerens, Henri Grethen (par M. Alexandre Krieps), Paul Helminger (par Mme Anne Brasseur), Alexandre Krieps, Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Jean Huss, Henri Kox et Mme Viviane Loschetter.

Se sont abstenus: MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes et Jean-Pierre Koepp (par M. Jacques-Yves Henckes).

Da kënn d'Motioun, déi den honorabelen Här Adam abruecht huet.

Ass de Vote électronique verlaangt?

(Assentiment)

Da maache mer dat.

Vote

D'Motioun ass ofgelehnt, Här Adam, mat 38 Nee-Stëmmen, bei 20 Jo-Stëmmen an 1 Abstentioun.

Ont voté oui: M. Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, M. Emile Calmes (par M. Xavier Bettel), Mme Colette Flesch (par M. Claude Meisch), MM. Charles Goerens, Henri Grethen (par M. Carlo Wagner), Paul Helminger (par Mme Anne Brasseur), Alexandre Krieps, Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Jean Huss, Henri Kox et Mme Viviane Loschetter;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes et Jean-Pierre Koepp (par M. Jacques-Yves Henckes).

Ont voté non: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Marcel Glesener, Norbert Hauptert, Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen (par M. Lucien Thiel), MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter (par M. Lucien Clement);

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Mme Lydia Mutsch (par M. Alex Bodry), MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz.

S'est abstenu: M. Aly Jaerling.

6. 5239 - Projet de loi

a) portant réforme de l'Inspection du travail et des mines

b) modification du Titre Premier du Livre VI du Code du travail

c) modification de l'article L. 142-3 du Code du travail (suite)

Dir Dammen an Dir Hären, mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 5239 iwwert d'Inspection du travail et des mines. D'Discussion générale gouf schonn d'lescht Woch ofgeschloss. D'Ofstëmme fänkt un.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

De Projet de loi 5239 ass ugehall mat 52 Jo-Stëmmen, bei 7 Abstentiounen.

Ont voté oui: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Marcel Glesener, Norbert Hauptert, Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen (par M. Lucien Thiel), MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter (par M. Lucien Clement);

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Mme Lydia Mutsch (par M. Ben Fayot), MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz;

M. Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, M. Emile Calmes (par M. Xavier Bettel), Mme Colette Flesch (par M. Carlo Wagner), MM. Charles Goerens, Paul Helminger (par Mme Anne Brasseur), Alexandre Krieps, Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Jean-Pierre Koepp (par M. Gast Gibéryen) et Robert Mehlen (par M. Jacques-Yves Henckes);

M. Aly Jaerling.

Se sont abstenus: MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Jean Huss, Henri Kox et Mme Viviane Loschetter.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass et esou décidéiert.

Motion 1

Den honorabelen Här Castegnaro hat eng Motioun hei déposéiert.

Ass de Vote électronique verlaangt?

(Négation)

Mir stëmme par main levée of.

Vote

Wien ass d'accord mat der Motioun vum Här Castegnaro?

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

Mat grousser Majoritéit ass d'Motioun vum Här Castegnaro ugehall.

(Interruption)

Dir Dammen an Dir Hären, mir kommen elo zum nächste Punkt vun eisem Ordre du jour. Dat ass d'Diskussioun vum Projet de loi 5739 iwwert de Contrat d'assurance. D'Wuert huet d'Rapportrice, déi honorabel Madame Christine Doerner.

7. 5739 - Projet de loi portant

1. transposition de la directive 2004/113/CE du Conseil du 13 décembre 2004 mettant en œuvre le principe de l'égalité de traitement entre les femmes et les hommes dans l'accès à des biens et services et la fourniture de biens et services;

2. modification du Code pénal;

3. modification de la loi modifiée du 27 juillet 1997 sur le contrat d'assurance

Rapport de la Commission de la Famille, de l'Égalité des chances et de la Jeunesse

» **Mme Christine Doerner (CSV), rapportrice.** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ëmmer méi verstärkt réckelen d'Fraen op de Konsumentemaart, an och op déi Branchen, ob déi Marchéen, déi bis elo ëmmer nëmme vu Männer beleucht waren. Aus dësem Trend eraus huet d'Europäesch Unioun den 13. Dezember 2004 déi sougenannten Unisex-Direktiv ugehall. Si soll d'Gläichbehandlung vu Mann a Fra beim Zougang a bei der Liwwerung vu Wueren an...

» **M. le Président.** - Ech bieden lech, der Rapportrice nozelauschteren.

» **Mme Christine Doerner (CSV), rapportrice.** - ...Déngschtleeschunge garantéieren.

Sënn an Zweck ass d'Bekämpfung vu geschlechtsspezifischer Diskriminierung am Déngschtleeschungssektor. Déi rechtlech a faktesch Gläichstellung vu Mann a Fra huet hir historesch Wuerzelen an internationalen an a europäesche Konventiounen, déi op den aktiven Ofbau vun Ongläichheete respektiv op d'Hierstellung vu Gläichheet zilen. Déi europarechtlech Konzeptioun vun der Égalité homme/femme de-

klinéiert sech am EU-Vertrag, gläiche Loun fir gläich Aarbecht, a selbstverständlech an enger ganzer Rei vu Gläichbehandlungsrichtlinien am Beräich vun der Beschäftegung, der professioneller Ausbildung an der sozialer Ofsécherung.

Bis elo war awer aus dëser Promotioun den allgemengen Zivilrechtsverkéier ausgeschluss. Den europäesche Geriichtshaff huet awer och eng entscheidend Roll bei der Ausleeung, bei der Interpretatioun vun dësen Direktiven a selbstverständlech senge Bestëmmungen a Begrëffer, wéi direkt an indirekt Diskriminatioun, wéi Belästegung an d'Action-positiv gespillt. All dës Sondermoosname si gëeegent Hëllefsmëttel, déi den Tempo vun eiser Gläichstellungskultur accélérieren.

Dës Begrëffer fanne mer elo och an eisem Text vun haut, der Direktiv 2004/113/CE, erëm. Si huet en Impakt op de Verbraucherschutz a wëllt d'Gläichbehandlung vu Mann a Fra beim öffentlechen Ubidde vu bezueltenen zentrale Grundbedürfnisser, wéi d'Locatioun vu Wunnraum, Finanzprodukter, Assurancë garantéieren.

(M. Jos Scheuer prend la Présidence)

Eng Diskriminéierung géif virleien, wann eng Bank vun engem weibleche Client méi Garantië géif verlaange wéi vum männleche Kreditnehmer. Dëse Projet de loi ass awer net uwendbar am Privat- a Familjeliewen, an de Beräicher Medien, Werbung, Bildung, an der Beschäftegung a Beruff. De Conseil d'État huet an engem gutt motivéierten Avis erkläert, dass d'Hierarchiséierung vun den Diskriminéierungsgrënn net méi tragbar wär, a géif der Iddi vun engem eenheetleche kohärente Rechtsschutz an der Gläichstellung an am Allgemengen an an alle Beräicher widderstrieden.

De Lëtzebuerger Fraerot an d'Chambre des Employés privés bedauern, dass esou sensibel Domänen wéi d'Medien an d'Werbung net an de Schutzberäich komm sinn. D'Argument vun der Kommissioun war, dass d'Consultatiounen erginn hunn, dass gesellschaftlech Haltungen, wéi zum Beispill déi stereotypes Rolleverdeelung vu Mann a Fra, net duerch e Gesetzestext geännert kéinte ginn.

Eis Regierung huet et elo fir gutt emfonnt, den Text vun dëser europäescher Virlag 2004/113/CE ze befollegen an dës Direktiv eent zu eent ëmzesetzen. An dësem Sënn soll nach ëmmer selbstverständlech eng Differenzéierung no Geschlechter méiglech bleiwen, an dat a legitiméierten Ausnahmefäll. Esou kann zum Beispill eng Schwemm weiderhi bestëmmten Zäite fir Fraen oder fir Männer reservéieren. Eng zoulässeg Ausnahm ass och beim Ënnerscheeden tëscht Damen- an Härcoiffeuren. Hei sinn d'Ufuerderungen un de Fournisseur selbstverständlech genderspezifesch.

(Interruption)

Mä beträff vun dësem Projet ass ganz besonnesch d'Assurancëbranche, well d'Differenzéierung vu Versicherungsprimen an d'Leeschtingen op Basis vum Geschlecht verbuede solle ginn. Bis elo bezuelen d'Fraen an Europa meeschtens méi héich Primë fir hir Renterversécherung, während fir d'Männer d'Liewensversécherung méi deier sinn. De Grond ass méi eng laang Liewenserwaardung vun eise Fraen. D'europäesch Kommissioun argumentéiert, dass d'Liewenserwaardung méi staark duerch aner Facteuren, wéi den Zivilstand, d'Fëmm- an d'lessgewunnechten, d'Beschäftegungssituatioun bestëmmt gëtt.

Fir den Assurancen d'Ëmstellung op dës Prime unisexe ze erliichter, gesäit dëse Projet vir, dass e sech nëmmen op déi nei Kontrakter, déi nom 21. Dezember géifen ënnerschriwwen, applizéieren. D'Commission européenne huet awer och de Memberstaten d'Méiglechkeet ginn, fir fir d'Exceptioun zum Egalitéitsprinzip ze optéieren. Well hei zu Lëtzebuerg d'Liewensversécherer eng Distinction maachen zwëschent männlechen a weiblechen Assuréeen, wëllt eis Regierung vun dëser Optioun profitéieren a Gebrauch maachen.

Dës geschlechtsspezifesch Ënnerscheeder kënnen also weiderhin zougelouss ginn, ënnert der Konditioun, dass si duerch versécherungsmathematesch a statistesch

Daten ënnerluecht ginn. Et ass awer och eng aner Konditioun, déi ganz wichteg ass, dass déi Direktiv virum 21. Dezember - dat wëllt soen nächste Freideg - muss ëmgesat sinn. Mir sinn also an den Délaien.

Onzoulësseg awer wär eng ongläich Behandlung weinst Schwangerschaft a Maternitéit, well si gehéiere schliesslech zu de fraespezifesche Liewensbiographien. Laut der Europäescher Kommissioun wären hei méi héich Versécherungstariffen eng ganz grave Diskriminatioun, well den Notzen der ganzer Gesellschaft zegutt kënnt, d'Käschten awer nëmme vun de Frae gedroe géife ginn.

Wat elo d'Prozedur betrëfft an eisem nationalen Zivilrecht, läit grondsätzlech d'Beweislaascht beim Benodeelegten. Dëse Projet de loi gesäit awer vir, dass an engem Sträitfall eng Persoun, déi sech diskriminéiert géif fillen, wa si dem Geriicht en éischten Uschäi vu Benodeelegung ka beweisen, da kéiert sech d'Charge vun der Preuve direkt ëm, an de Beklote muss beweisen, dass keng Verletzung vum Gläichbehandlungsrecht virläit.

Well eng Gerichtsprozedur oft ofschreckend ass weinst Prozesskäschten, weinst awer och nervlechen a séieleche Belaaschtungen, gëtt dëse Projet de loi den Associatiounen ouni Gewënnzweck, déi sech selbstverständlech statutegeméis fir d'Gläichbehandlung asetzen, e Vertrieidungsrecht. Dat heescht, eng A.s.b.l. kann am Numm vum Affer virun den zivilen oder administrative Gerichter untrieden.

Wann elo eng physesch oder eng moralesch Persoun géint dës Regele verstouss hätt, huet d'Affer d'Recht op eng finanziell Entschiedegung. D'Affer kann awer och en Dommage moral forfaitaire vun 1.000 Euro zougesprach kréien. An dësem Fall brauch si d'Ausmooss vun hirem moralesche Schued net ze beweisen. De Riichter kann awer och den Affichage respektiv d'Publication vum Jugement ordonnéieren.

Finalement gesäit dëse Projet och vir eng Protektioun géint d'Rétorsiounen vun der Victime respektiv vun den Zeien.

All dës Moosname sollen d'preventiv Wierkung vun dësem Diskriminéierungsverbuet verstärken.

Et ass erfreetlech, dass d'Ëmsetzung vun dëser Direktiv zum Ulooss ka geholl gi fir d'Promotioun vun der Égalité produit/-service an eisem nei geschafene Centre pour l'Égalité de Traitement mat anzebauen.

Här President, dëse Projet de loi huet seng Base légale am Artikel 13 vum Amsterdamer Vertrag an ass am Alignement, an ass och nämlecht agencéiert wéi d'Gesetz vum 28. November 2006, dat huet d'Anti-Rassismus-Direktiv beim Zougang vu Produkter a vu Services an och d'Direktiv, déi allgemeng d'Égalité de traitement am Beräich vun der Beschäftegung ëmgesat huet. Den honorabelen Här Ali Kaes war hei de Rapporteur an den honorabelen Här Spautz hat doriwwer geschwat.

Ech wëll awer nach ervirhiewen, dass Frankräich d'lescht Woch, den 13. Dezember, dës Direktiv och eent zu eent ëmgesat huet, an Däitschland huet véier Gläichbehandlungsrichtlinien an engem allgemenge Gläichbehandlungsgesetz am August d'lescht Joer praktesch eent zu eent och ëmgesat.

Mir kënnen dëse Projet stëmmen, well et kéint ee soen, dass et e grouse Schrëtt ass an d'Direktioun vun enger erfollegräicher Agliderung vu Männer a Fraen am sozialen a wirtschaftleche Liewen.

Ech ginn och den Accord vu menger Fraktioun.

» **Plusieurs voix.** - Très bien.

» **M. le Président.** - Ech soen der Madame Rapportrice Merci. Den Här Bettel huet dann d'Wuert.

(Interruption)

Den Här Jaerling freet d'Wuert. Ah, hie schreift sech just an. An der Rei, Här Jaerling!

Discussion générale

» **M. Xavier Bettel (DP).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, fir d'éischt wëll ech der Madame Doerner Merci soe fir hire schrëftlechen an hire mëndleche Rapport zu deem heiten Text.

Ech wëll fir d'éischt op d'Form agoen, eier ech dann op de Fong aginn. Här President, dës Direktiv ass nämlech vum 13. Dezember 2004 a si ass eréischt den 20. Juni 2007 an der Chamber deposéiert ginn. Ech ka mer virstellen, dass verschidde Leit mer géife soen, zweeanenhalleft Joer fir eng Direktiv an ee Gesetz hei an d'Chamber ze bréngen, dat wär kee laangen Délai, an dass aner Ministeren nach méi laang dofir géife brauchen. Mä wann ee weess, dass

een en Délai dann elo huet vum 21. Dezember 2007, fir kënnen déi Dispositioun, déi mer jo als Lëtzebuerger Land gären haten, ze hunn, dann dierf et net esou sinn, datt een Text an der Chamber dann herno duerchgebaatscht gëtt.

Mir hunn am TGVs-Verfahren dësen Text an der Kommissioun gehat. An zweeaneenhalleft Joer ass laang, Här President, fir eng Direktiv an e Projet de loi ze transposéieren, och wann Avisen do sinn. Déi Avisë si jo och dann eréischt komm nodeem de Projet deposéiert ginn ass, den 20. Juni 2007. An zweeaneenhalleft Joer, bon, wann duerno gesot gëtt, dat wär awer nach ganz rapide vis-à-vis vun aneren Texter, wann een extra Dispositiounen freet, da soll ee kucken, datt et och méi séier geet.

Dann iwwer een anere Punkt, Här President, an do si mer jo selwer hei als Chamber concernéiert, an ech zitéieren lech hei en Artikel vun der „Woxx“ vum 14. Dezember 2007 iwwert de President vun deem neie Centre, dee kreéiert gëtt, a wou do steet: «Le président politique De Rond, coordinateur du service diocésain de pastorale des personnes ayant un handicap, assume également la fonction de président de la confédération générale de la jeunesse luxembourgeoise. Cependant, comme il est en plus membre du comité de la circonscription sud du CSV, le vote de la chambre est également un vote pour un candidat du CSV contre un candidat du LSAP Raymond Remakel. Patrick De Rond admet que le jeu politique a joué un certain rôle.»

Ech zitëiere weider: «La question reste posée, si avec un président catholique, membre du parti du Gouvernement, le centre pourra vraiment développer une certaine indépendance indispensable à sa crédibilité.» Ech zitéieren d'„Woxx“ vum 14. Dezember 2007.

Déi Froe si berechtegt. Ass dat richtig, datt e Centre elo eng politesch Décisioun ginn ass an dann och -, et ass jo en Organ, wou mir jo selwer als Chamber ofgestëmmt hunn -, e President huet -, eng éischte Kéier hate mer eng Kandidatur, déi ass net duerchkomm, an dann déi zweete Kéier hu mer ee President, deen och keng Majoritéit hat, wann een d'Zuel kuckt -, dat heescht, ee President, deen net méi wéi 30 Stëmmen hat, déi hei an der Chamber dann eng Majoritéit gi vun all den Deputéierte-Vertrieder?

Iwwert d'Artikelen, Här President, vum Text muss ech lech soen, datt sech juristeschesch och e puer Problemer stellen, déi ech op jidde Fall hunn! Dat ass elo, hei ass jo de Prinzip, wann eng Persoun d'Gefill huet, datt se léséiert wär, se selbstverständlech kann ee Prozess maachen, mä och eng Associatioun kann ee Prozess maachen. Mir hu schonn de Fall zu Lëtzebuerg, datt a verschiddene Matièreen eng Associatioun kann ee Prozess maachen, mä hei geet et awer méi wäit. Dat heescht, si kann e Recours maache géint déi Persoun um zivile Beräich a si brauch just e schrëftlechen Accord, wann et ëm eng individuell Décisioun geet. Dat heescht, wann et ëm keng individuell Décisioun geet, da kéint déi Associatioun jo dann e Recours maachen. Fir en individuelle Recours bräicht se den Accord écrit vun der Personne concernée.

Ech kenne kee Fall, an dat an der Prozedur, wou haut eng Associatioun bei engem Cas individuel e Prozess maache kann. Dat geet bis haut net! Haut kann een als Individu e Prozess...

(Interruption)

Eng A.s.b.l. kann, wann den Intérêt général do ass, mä si kann net bei engem Intérêt individuel e Prozess maachen. Dat geet net bei enger A.s.b.l.! Dat hei ass een neie Prinzip, dat heescht, datt ech kann, wann eng Persoun léséiert ginn ass, e Prozess maachen als A.s.b.l. Ech fannen dat net ganz logesch, wann een et mécht.

(Interruption)

Och, dass ee Forfait vun 1.000 Euro beim Préjudice moral am Projet drasteet, dat ass eng Indemnisation forfaitaire oder une indemnisation correspondant aux dommages réellement subis par la victime, och dee Prinzip hunn ech net gär.

E Montant forfaitaire fir ee Préjudice moral ass et och nach net ginn hei zu Lëtzebuerg! Dat ass och eng nei juristesche Saach, datt elo gesot gëtt: Bon, du hues elo Schued, da soe mir, datt dat 1.000 Euro sinn. Ech fanne forfaitaire, dat kann éischstens heiansdo ze héich sinn, dat heescht, datt et manner ka sinn, datt een de Préjudice moral net op 1.000 Euro géif kréien, wann et iwwer ee Gericht géif goen, mä wäit drënner. Mä hei muss jo dann d'Victime am Fong invoquéieren, datt se méi brauch, well soss kritt se jo souwisou déi 1.000 Euro, dat ass jo dann de Minimum garanti, well se jo net

brauch ze beweise wéi héich de Préjudice moral ass.

Dir musst wëssen hei am Land kritt een e Préjudice physique vun 1.000 Euro bei schlëmme Saachen. Zum Beispill, wann Der een Aarm gebrach hutt oder esou eppes, da kritt Der heiansdo 500, 600, 700 Euro. Dat heescht e Montant vun 1.000 Euro als Préjudice moral ass ee ganz ganz héije Montant, deen hei, Madame Presidentin, do steet: «(...)», selon le choix de la victime: - soit à une indemnisation forfaitaire dont le montant est fixé à 1.000 euros.» - Här President, pardon! -...

(Hilarité)

» **M. le Président.** - Merci, Här Bettel!

» **M. Xavier Bettel (DP).** - ...«Dans ce cas la victime ne doit pas prouver l'étendue du préjudice moral par elle subi;(...)» Dat ass jo dat, wat ech dann erkläert hunn.

Dann nach ee leschte Punkt, Här President, dee mech awer och juristesche stéiert, dat ass de Renversement vun der Charge de la preuve. Dat ass hei am Artikel 8 virgesinn.

Do steet: «Lorsqu'une personne s'estime lésée par le non-respect à son égard du principe de l'égalité de traitement et établit directement ou par l'intermédiaire d'une association sans but lucratif (...), conformément à l'article 7 qui précède, devant la juridiction civile et administrative, des faits qui permettent de présumer l'existence d'une discrimination directe ou indirecte, il incombe à la partie défenderesse de prouver qu'il n'y a pas eu violation du principe de l'égalité de traitement entre les femmes et les hommes.»

Da kéint ee sech d'Fro stelle wéini d'Evaluatioun gemaach gëtt, ob eng Discrimination directe oder indirecte ass; d'Présomptioun vun der Existence. Dat heescht, ech maachen e Prozess, well ech mengen et wär eng Inégalitéit do an da seet de Riichter, jo, do si Présomptiounen do an ech froen d'Partie défenderesse, datt se sech justifiéiert. Oder geet et duer, datt ech e Prozess maachen, datt de Riichter emol net de Fall analyséiert an da schonn dës le départ ech eng Présomptioun hunn, datt ech muss de Contraire beweisen?

Ech muss lech soen, Här President, an ech hunn dat och scho bei deem aneren Text gesot, datt de Renversement vun der Charge de la preuve ëmmer awer e staarkt Stéck ass, an et hei an dësem Text awer esou virgesinn ass.

(Interruptions)

Jo, ech si ganz averstanen, mä et ass eng Présomptioun, mä ech muss beweisen «qu'il n'y a pas eu de violation du principe». Dat heescht, ech gi présuméiert, datt jo eppes do ass, well ech muss jo beweisen, datt et net de Fall ass, Här President. Dat heescht, ech muss beweisen, datt et net de Fall ass! Et ass net, datt deen anere beweise muss, datt et de Fall ass. Ech muss beweisen, datt et net de Fall ass.

(Interruption)

Okay, et ass awer net, datt de Riichter hei... Et steet hei dran: «des faits qui permettent de présumer», dat heescht et ass eng Présomptioun do. Mä wann ech usichen, da muss de Riichter emol net soen, do ass eng Présomptioun oder net, hei muss dës le départ schonn ab initio d'Partie défenderesse soen: Neen, hei ass keng, well esou, esou an esou.

Et ass net esou, dass de Riichter de Fall kritt a seet: Jo, do ass eng Présomptioun. An dann en Uerteel schreift a seet: Ech wëll, dass Dir beweise kënnt, dass dat do keng Présomptioun ass. Et ass de Contraire. Dat heescht, hei gëtt dës le départ eng Prozedur gemaach, wou ech da gesot kréien: Dir hutt eng Illegalitéit gemaach. An ech muss beweisen, dass ech keng gemaach hunn, ech muss virun d'Geriicht, an de Riichter seet: Jo, do si Présomptiounen do, dat heescht, Dir musst elo beweise kënnen, dass Dir et net gemaach hutt.

Dat ass e lichten Ënnerscheed, ob e Riichter, wann hien den Dossier huet, seet, jo do ass eng Présomptioun, oder net. Dat heescht, déi Présomptioun ass présuméiert, de fait fir deen, dee Partie défenderesse ass, ouni dass iergendee muss den Dossier gekuckt hunn.

An dann zum Artikel 11, Här President, nach e leschte Kommentar. Do steet zum Beispill: «En vue de promouvoir le principe de l'égalité de traitement entre les femmes et les hommes dans les domaines régis par la présente loi, des réunions périodiques et ponctuelles seront organisées dans le cadre des plateformes de dialogue entre les ministères compétents et les parties prenantes concernées ayant un intérêt légitime à contribuer à la lutte contre les discriminations fondées sur le sexe entre autres,...» Etc., etc.

Ech mengen net, dass an engem Text Plaz ass fir ze schreiwen, dass «réunions périodiques et ponctuelles seront organisées». Well, wat geschitt dann, wann dat net gemaach gëtt? Wat sinn d'Sanktiounen, wann et net gemaach gëtt? Do kann ee sech d'Fro stellen, ob wierklech en Texte de loi d'Plaz ass, fir ze schreiwen, dass déi Réunions périodiques et ponctuelles missten organiséiert ginn.

Här President, mir si jo net géint de Prinzip hei, dass eppes muss géint d'Diskriminatioun geschéien, mä ech muss lech awer soen, wéinst deene verschiddenen Elementer, déi ech virun lech dévoloppéiert hunn, virun allem juristescher an awer och deene verschiddenen anere Punkten, dass mer dësen Text net kënnen stëmmen a mir eis och da beim Vote enthalte wäerten.

Ech soen lech Merci.

» **M. le Président.** - Merci, Här Bettel. Déi nächst Riednerin ass d'Madame Err. Madame Err, Dir hutt d'Wuert.

» **Mme Lydie Err (LSAP).** - Här President, Dir Dammen an Dir Härren, dat heiten ass keng Stärstonn fir de Stellwäert vun der Egalitéit zwëschent Männer a Fraen zu Lëtzebuerg. Et ass och keng fir exemplaresch parlamentaresch Aarbecht, well déi éischt Sëtzung zu dësem Projet ass genau viru véierzéng Deeg ugaangen, an et ass och keng Stärstonn wat d'Juristerei, weder am Text nach an den Aussoen hei op der Tribün, ubelaangt.

Et ass virun allem awer och - an dat bedauern ech eigentlech am meeschten - keng Stärstonn fir d'Kohärenz vun eng an darselwechter Persoun an anere Qualitéiten.

Wann eis Rapporterin haut de Mëtteg hei dee Rapport gehalen huet, dee si ofgehalen huet, an ech vergläichen dee mat deem Avis, dee se ënnerschriwwen huet an hirer Qualitéit als Presidentin vum Conseil National des Femmes du Luxembourg, da leien zwëschent deenen zwou Positiounen Welten, zwëschent deenen een de Spagat net esou grouss ka maachen, fir gläichzäiteg dat eent an dat anert ze denken. Och dat, mengen ech, ass net gutt fir d'Crédibilitéit vun där Aarbecht, déi an dësem Haus oder och am Ministère vun der Egalitéit soll gemaach ginn.

Zur Qualité juridique wier elo villes ze soen, wat den Här Bettel elo gesot huet, mä eigentlech ass et zweetrangeg par rapport zum Inhalt selwer vun dëser Direktiv. Notamment bei dem Partage vun der Charge de la preuve ass et natierlech net esou, dass, wann een eppes behaapt, dann den Défendeur en matière de discrimination pour l'accès aux services direkt misst beweisen, dass hie keng Diskriminatioun gemaach huet. Fir d'éischt muss ee beweisen, aus welcher Ursaach eraus ee selwer denkt, dass een diskriminéiert ginn ass par rapport zu engem aneren an dat mat der Tatsaach ze dinn huet, dass een eng Fra ass. Dann ass et um Défendeur fir ze beweisen, dass dat vläicht eng Diskriminatioun war, mä dass dat op objektiven aneren Argumenter baséiert.

Et ass also e Partage oder e Renversement des charges de la preuve, mä dat heescht net, dass deen, deen ufreet a behaapt, dass en diskriminéiert gi wier, net misst beweisen, dass et Tatsaache gëtt, déi do-rober schlësse loosse.

Et ass am Fong just de Beweggrund vun der Diskriminatioun, wou muss de Konterbeweis erbruecht ginn. Dat ass, dat muss een agestoen, eng Exceptioun zum generelle Prinzip an en tant que tel sécherlech ze begrëssen - eng vun deene véinege Saachen, déi eigentlech an dësem Kontext ze begrësse sinn.

Et sinn hei honnerte Säite geschriwwen gi vun Avisen, iwwert déi eigentlech absolut net am Rapport selwer reiseignéiert gëtt. Et gëtt just op déi Avisé renvoyéiert. Ech wëll am Fong och nëmmen där zwee oder dräi uschwätzen, zum Beispill, a just fir ze soen, wéi vielseiteg d'Avisen op verschiddene Punkte concordéieren.

Den Avis vun der Chambre des Métiers seet, dass et e komescht Gesetz ass, wat an engems e Prinzip a seng Exceptiounen an deemselwechten Text huet, an ech mengen, deem ass, wat d'Grondausrichtung vum Text betrëfft, net vill bäizefügen.

Da gëtt et den Avis vum Comité du Travail Féminin, dee ganz kuerz ass wéi anerer och, mä dee ganz prägnant Saache seet, an duerfir wëll ech dorausser e puer Saache virlesen. Notamment steet dodranner: «Le CTF s'exprimera sur les répercussions possibles qu'il a identifiées dans le domaine de l'activité, de la formation et de la promotion professionnelles.»

Dat, fir ze soen, dass dat heiten zwar ëm d'Accès aux services geet, mä dass d'Implikatiounen vun dëser Direktiv natierlech och op anere Gebidder si wéi zum Beispill d'Situation professionnelle, och wann déi hei a sech net direkt bewise sinn.

Well et ass evident, dass beispillsweis eng Fra, déi e Betrib wëllt grënnen, an déi keen Accès op e Prêt huet, dass déi par rapport zu dëser Direktiv - déi iwwregens eise President, den Här Weiler, richtegerweis eigentlech intituléiert huet als Text iwwert d'Assurancen an net als Text iwwert d'Egalitéit - benodelegt ass. Mer kënnen also soen, dass deen Text, dee mer hei stëmmen, Répercussiounen huet, déi largement iwwert dat erausginn, wat am Titel vun der Direktiv steet. Et dierf ee sech also méfiéieren, wann een déi Detailer vun dësen Texter kuckt.

Da gëtt et menger Meinung no en exzellenten Avis vum Conseil National des Femmes du Luxembourg, deen d'Madame Doerner mat ënnerschriwwen huet, an deen am Fong virum Statsrot déiselwecht Argumenter wéi de Statsrot selwer virbruecht huet an am Fong explizéiert, dass zum Beispill am Europaparlament recommandéiert ginn ass, dass d'Parlamentar sollen eng Démarche volontariste huele fir d'Transposition vun dëser Direktiv an dass dat, wat hei gemaach gëtt, absolut de Contraire ass.

Net nëmmen huele mer den Text, esou wéi en ass, mä mir huelen Exceptiounen eran; mir schlësse Gebidder aus wéi zum Beispill d'Education, d'Publicitéit an d'Medien, déi absolut net auszeschlësse sinn, well déi évidemment eng Influenz hunn net nëmmen op de Geescht vun de Leit, d'Perceptioun vun de Frae par rapport zu de Stereotypen, mä natierlech och op anere Gebidder wéi zum Beispill der Stellung vun der Fra en général an der Gesellschaft.

Wann een d'Publicitéiten ukuckt, a wéi d'Fra ganz oft an der Publicitéit duergestallt gëtt, an et schlësst een dann an dësem Kontext esou e wichteg Gebitt aus, da mengen ech, dann ass dat eng Approche, déi näischt méi mat der Promotioun vun der Gläichheet ze dinn huet, ëm déi et eigentlech an dësem Text misst goen.

Déi Exceptiounen, déi den Text, déi d'Direktiv erlaabt, sinn also adaptéiert ginn an deene Beräicher, déi ech schonn ugeschwat hunn.

Doriwwer eraus hu mer eng Exceptioun, an en fait ass dat d'Ursaach, firwat mer eis hei esou hu misse tommelen. D'Ursaach ass déi, dass een d'Gesetz vun der Transposition haut muss stëmmen, fir dass d'Assurancen eng extra Wurscht kënnen gebrode kréien während enger Zäitchen. An et ass net esou, dass mir Astreinté géife riskéieren, wa mir um Datum, um Schlussdatum, dee mer elo hunn, déi heiten Direktiv net transposéiert hätten, well, wann déi Prozedur bis ugefaange wier a fäerdeg wier, hätte mer largement Zäit gehat, fir deen Text hei an aller Rou an an allen Detailer a mat allen Avisen, déi mer respektéiert hätten, ze kucken.

Et ass also e bësse verdrësslech, wat an deem Text hei steet. Et ass eng Transposition vun der Direktiv. Laanscht d'Transposition komme mer net, mä d'Manéier, wéi een transposéiert, déi wier sécherlech diskutabel gewiescht.

D'Definition vun der Discrimination directe, déi ass aus der Direktiv esou iwwerholl ginn, mä si gëtt interpretéiert op verschiddene Punkten op eng Aart a Weis, déi juristesche net akzeptabel ass.

Wann zum Beispill gesot gëtt, dass alles, wat mat Maternité a mat Accouchement ze dinn huet, net kéint touchéiert ginn, well dat am Fong eng Zort vun Discrimination indirecte wier, dann ass dat eng komplett falsch Interpretatioun vun enger Discrimination indirecte, firwat dee Beräich excluéiert gëtt, well sech par Définition e Mann net kann an darselwechter Situatioun befanne wéi eng Fra, déi schwanger ass an e Kand op d'Welt setzt. Et ass also net nëmme falsch, wat de Fong ubelaangt, et ass och juristesche gesinn absolut net ze recommandéieren.

D'Direktiv gëtt d'Recht, fir Derogatiounen anzeféieren. Mir hunn dat Recht benotzt, obscho mer eng Direktiv zu engem ähnlechen Thema haten, wat d'lescht Joer ëm dës Zäit komm ass, wat am Fong de Champ d'application beispillsweis ugaangen ass, dee mer hei also ganz staark verengen op inopportun Aart a Weis. D'lescht Joer ëm déi nämlechte Zäit hu mer de Champ d'application bei enger anerer Direktiv ausgewäit.

Vu dass et ëm Diskriminatiounen geet, ëm Egalité de traitement a mer an enger Matière sinn, dass mer just am Fong an engem Champ d'application sinn, deen anescht ass, mécht et absolut kee Sënn

a keng Kohärenz, fir eng kéier esou an eng kéier anescht ze soen.

Mir hunn en anere Punkt an dësem Gesetz. Mir hunn eng Obligatioun duerch dës Direktiv, en Organ ze schafen, fir d'Applikatioun vun dëser Direktiv duerchzesetzen, a mir referéieren eis dann op dee Centre de l'égalité, dee virun engem Joer kreéiert ginn ass, deen iwwer e Joer gebraucht huet an nach net komplett forméiert ass, deen doriwwer eraus keng ganz staark Struktur ass, well nëmme Leit, déi par ailleurs schaffen, an deem Gremium dra sinn, well d'Sekretariat, wéi et am Text selwer steet, nëmmen «dans la limite des crédits budgétaires» assuréiert gëtt vun engem Statsbeamten, deen also dofir décommandéiert gëtt vu senger normaler Aarbecht, deen domat chargéiert gëtt, esou dass ee ka soen, dass dat heite wierklech ausgesäit wéi eng Fassadenarbecht, dat heescht, eppes wat sech no bausse relativ gutt ugesäit, mä vun deem ee keng Ahnung huet, wéi et bannen an ausgesäit.

Ech wëll lech just e Beispill ginn, wat ee mat darselwechter Direktiv an engem anere Kontext ka maachen. Ech hunn d'lescht Woch op enger anerer Plaz en nationaalt Gesetz analyséiert fir Serbien, also e Land, wat am Demokratieverständnis an am Mënscherecht sécherlech net op deem nämlechten Niveau anzereien ass. Et ass ëm d'Transposition vun där Direktiv vum leschte Joer gaang, dat heescht Rassismus an Origine ethnique.

Siehe und schreibe, do gëtt an engem Gesetzesvorschlag vun engem Land wéi Serbien e Gremium ageriicht vun dräi Leit, déi voll professionell sech där Missioun vun der Kontroll vun der Egalitéit widmen, déi, obwuel et der nëmmen dräi sinn - an der Opzielung vun der Direktiv sinn et der hei 18 -, déi Kompetenzen, déi Mataarbechter a Finanzen kréien, fir an Autonomie hir Saachen ze regelen.

Ech mengen, och wa mer wëssen, dass Pabeier gedéleg ass an dass net alles, wat um Pabeier steet, effektiv e gutt Gesetz gëtt, esou kann een am Fong hei nëmmen hoffen, dass alles, wat um Pabeier net esou gutt ausgesäit, well et op ville Punkten eigentlech de Kritäre vum Prinzip vun der Egalitéit net gerecht gëtt, et vläicht an der Praxis fäerdeg bruecht gëtt, fir d'Praxis besser ze maachen, wéi d'Gesetz ass. Dat ass an deem heite Fall eigentlech net schwéier.

Meng Fraktioun wëllt deen Text hei stëmmen.

(Interruptions et hilarité)

» **M. le Président.** - Merci, Madame Err. D'Madame Loschetter huet d'Wuert.

(Interruption)

» **Mme Viviane Loschetter (DÉI GRÉNG).** - Wat hutt Der gesot? Dir verstitt näischt méi?

» **Une voix.** - Ech hunn erëm eng kéier näischt verstanen.

» **Mme Viviane Loschetter (DÉI GRÉNG).** - Här President, Dir Dammen an Dir Härren, ech wëll da komplementar zu der Ried vun der Madame Err weiterfueren. Ech wëll just rappeléieren, dass mer d'lescht Joer effektiv de 26. November zwou Direktive gestëmmt hunn. Dat eent, dat war Egalité de traitement sans distinction de race ou d'origine ethnique dans l'Union européenne, an eben dee Cadre général en faveur de l'égalité de traitement en matière d'emploi et de travail. Dat waren d'Direktive ganz generell, ouni Exklusiounen.

Eng Exklusioun war an deenen zwou Direktiven allerdéngs dran, dat war déi vum Genre, vum Sexe. Duerfir si mer dann och haut, a mir wäerten an nächster Zukunft nach mat enger zweeter Direktiv, déi dann ausschliesslech den Dammen an den Häre reservéiert ass, Egalité de traitement entre hommes et femmes, befaasst ginn.

Haut hu mer d'Ëmsetzung vun där éischter Direktiv, Egalité de traitement wat den Accès des biens et des services ubelaangt, an déi aner Direktiv, dat ass déi iwwert den Accès à l'emploi, à la formation et à la promotion professionnelle et les conditions de travail. Dat ass och eng ganz wichteg Direktiv.

Et hätt ee sech och kënnen virstellen, dass dës zwou Direktiven och, well se allen zwou d'Thema Männer a Fraen hunn, zesumme-geschloss gi wären. Dat ass awer net gewiescht. D'Regierung wëllt zwee Gesetzter a part maachen. Mir hunn also elo zwee Gesetzter, déi gestëmmt sinn.

Mir hunn zwou Direktiven, haut gëtt eent gestëmmt, d'nächste kéier, geschwé gëtt nach eent gestëmmt betreffend d'Egalitéit tëschent Männer a Fraen, a mir hunn ee Centre pour l'égalité, dee fir d'Anhale vun deene véier Gesetzter dann herno soll

suergen. Mä d'Geschicht vun de Centres pour l'égalité ass eigentlech eng aner Geschicht, an ech wëll och haut alt net ze vill drop agoen, well et ass och eng traureg Geschicht.

Iwwregens, dat Gesetz, wat ënnerwee ass iwwert d'Egalité à l'accès de l'emploi, à la formation professionnelle an esou, dozou hu mer Gott sei Dank erëm an engem Avis complémentaire vum Statsrot eng Opposition formelle. A Saachen Egalité de traitement entre hommes et femmes kann ee scho bal soen: Gott sei Dank hu mer de Statsrot, deen eis nach e bëssen hei an der Bunn hält!

Vläicht hätt ee kënnen soen, Här President, dass d'Madame Ministesch vun der Egalité des chances dem Här Aarbechtsminister hätt kënnen ënnert d'Äerm gräifen an deem Thema an e bësse virunhëllefen, mä, Här President, ech hunn awer ëmmer méi d'Gefill, dass och d'Madame Ministesch vun der Egalité des chances et och net méi richtig fäerdeg bréngt, d'Genderpolitik, d'Egalité hommes/femmes esou eriwwezebréngen, zesumme mat de Leit aus hirem Ministère, well et mierkt een haut ganz besonnesch, dass de Stellwäert am Kampf géint d'Diskriminéierung tëschent Männer a Fraen deux poids, deux mesures si par rapport zu aner Egalitéits- an Diskriminéierungsprinzipien.

Mir hunn et hei ze dinn net nëmme mat enger minimalistescher Ëmsetzung vun der Direktiv, mä och mat enger onkompletter Ëmsetzung vun der Direktiv, an ech kommen nach eng kéier drop zrëck.

D'Ursaach ass zimlech onverständlech dofir, d'autant plus, well mer och gemierkt hunn, grad bei dëser Direktiv hei, dass d'Egalité de traitement tëschent Männer a Fraen zu Lëtzebuerg keng Prioritéit ass, spéit diskutéiert an à la va-vite évakuéiert gëtt. Et war keng Debatt méiglech an der Chamberskommissioun. Et war iwwerhaapt keng Diskussioun méiglech op deem Thema! Mir si gedréckt ginn duerch en Zäitdrock. Ech fannen dat eng zimlech schwieriig Aarbechtskonditioun, op esou wichteg Themen ze schaffen, wa mer eigentlech esou gedréckt ginn, wéi wann den Zuch an zwou Minutte géif fueren.

Dës kéier kënn dann nach zousätzlech derbäi an deem ganzen Zäitdrock, dass wierklech aus praktesch sämtlechen Ecker Kritiken a souguer ganz hefteg Kritike komm sinn. Et ass eigentlech eng Blamage fir d'Regierung an et ass eigentlech eng Blamage fir déi Efforten, déi ëmmer ugekënnegt ginn, an ech kommen nach drop zrëck, a Saache Promotioun vun der Egalité de traitement tëschent Männer a Fraen.

Wann d'Madame Rapportrice seet, dass ee kee Mentalitéitswiessel duerch Gesetzter ka promouvéieren an dofir dann och verschidde Saachen net an e Gesetz gehéieren, wann dat wierklech d'Optioun ass vun der Regierung, da kënnen mer grad an deem heiten Thema Egalitéit tëschent Männer a Fraen...

» **Mme Christine Doerner (CSV), rapportrice.** - Dat war d'Commission européenne, déi dat gesot huet,...

» **M. le Président.** - Madame Rapportrice...

» **Mme Viviane Loschetter (DÉI GRÉNG).** - Okay.

» **Mme Christine Doerner (CSV), rapportrice.** - ...net d'Commission juridique. Dat hat ech ganz däitlech signaléiert.

» **Mme Viviane Loschetter (DÉI GRÉNG).** - D'accord.

(Interruption)

» **M. le Président.** - Madame Rapportrice, Dir kënnt lech à tout moment d'Wuert froe fir ze intervenéieren, wann Der wëllt.

» **Une autre voix.** - Neen, si huet just preziséiert.

(Interruptions)

» **Mme Viviane Loschetter (DÉI GRÉNG).** - Merci fir Är Prezisioun, mä wa mir der Meinung sinn, dass dat esou ass, an dat kënnt bal esou eriwwe, wéi wa mir där Meinung wären - ech kommen och nach drop zrëck -, da kënnen mer mat alle gudde Prinzipien ophalen.

Ech wëll just soen, datt de Statsrot zu Recht bemierkt huet, datt am Exposé des motifs vun dësem Gesetz déi üblech brillant Beschreibungen, brillant Argumenter ervirbruecht ginn, firwat deen demokratesche Prinzip vun der Chancëgläichheet a vun der Gläichheet tëschent Männer a Fraen esou wichteg ass. An ech denken, de Statsrot, esou wéi e sai ganzen Avis geschriwwen hat, hat sech scho bal erhofft, erwaart, datt d'Regierung - an ech zitëieren de Statsrot: «des dispositions plus favorables allant au-delà de la directive qui ne fixe que des normes minimales. Or, le Conseil d'État constate que le Gouvernement a adopté cette fois-ci une approche minimaliste et restrictive». Dat heescht, dat, wat een am Ufank am Exposé des motifs liest, en reste sur sa fin herno wann et ëm d'Ëmsetzung geet.

De Statsrot, d'Chambre des Employés privés, de Conseil national des femmes awer och vill Mënschen, déi an dësem Ressort schaffen a sech engagéieren, hate sech vun dëser Regierung eng aner Approche gewënscht, jo vläicht souguer erwaart. Firwat? An do kommen ech da wierklech op ons Haaptkritik; well d'Regierung decidéiert huet, an do zielt dann och de Prinzip soi-disant vun der Eent-zu-eent-Ëmsetzung, datt d'Education, d'Medien an d'Publicitéit solle vun dësem Gesetz ausgeschloss bleiwen.

Et ass awer net verbueden - an ech wëll dat nach eng Kéier hei ënnersträichen - méi wäit ze goe wéi eng Direktiv, zumools wann d'Parlament da seet: Mir encouragéieren eng volontaristesche Approche an eng volontaristesche Politik an deenen eenzelne Länner. Ech kann lech d'Land Spuenien zitëieren an deem Kontext, dat effektiv couragéiserweis, well dat huet jo och finanziell Inzidenz - ech kommen nach drop zréck -, genau deen doten Tiret erausgeholl huet. A Spuenien hu mer d'Education, d'Medien an d'Publicitéit an dëser Ëmsetzung vun der Direktiv mat dran.

Ech brauch lech net drun ze erënneren, well an alle Rieden an nach an alle Sonndesriede vu praktesch jiddferengem heibannen gëtt ëmmer ënnerstrach, datt Lëtzebuerg d'CEDEF-Konventioun ënnerschriwwen huet, d'Plateforme d'action vu Peking, wou notament souwuel d'Education wéi d'Medien wichteg Punkte sinn. Dat fënn et een och am Rapport périodique vum Ministère erëm.

Ech wëll lech awer nach eppes soen, wat och erëm an all Ried, an all Sonndesried vu bal jiddferengem heibannen zitëiert gëtt. Dat ass de Plan d'action national 2006/2008, wou all eenzelne Resort hei vun dëser Regierung dann huet musse seng Hausaufgab maachen zur Égalité tëschent Männer a Fraen, tëschent Jongen a Mee-dercher.

(M. Lucien Weiler reprend la Présidence)

Dat sinn alles natierlech net - wéi soll ech dat soen - Texter, déi ons legislativ befestegen, mä dat sinn awer - d'Ministesch géif dat sécherlech soen - Engagementer, déi geholl si ginn, wou ee jo net esou eppes schreift, fir et herno net ze versichen an d'Praxis ëmzesetzen. Hei wär eng immens gutt Geleeënheet gewiescht, fir et och an engem Gesetz festzehalen, fir dann och herno e Pabeier ze hunn, fir da wierklech kënnen ze soen: Sou, elo setze mer et an Praxis ëm. Dat geschitt net.

Ech ginn lech just e klengen Incident erëm: An der Summervakanz, wou souguer de Ministère du Tourisme eng franchement sexistesch Publicitéit publizéiert huet, a wou notament do zum Beispill - mä net nëmmen do - hätt kënne gesot ginn: Sou eng Publicitéit ass effektiv net ëmsetzbar, a se vläicht guer net aus komm wär vun engem Ministère, deen dann eng Guideline gehat hätt, an deen dann och évitéiert hätt, datt Associatiounen an aner Leit hu musse schrëftlech Bréiwer schreiwen, fir sech driwwer opzereegen.

Ech wëll och soen, datt e ganze Koup vu Leit, déi haut géint oder fir dee Projet stëmmen a géint ons Propos, fir Medien a Publicitéit erauszehuelen, datt dat déiselwecht Leit sinn, déi sech nach viru sechs Wochen oder zwee Méint hei opgereege hunn, datt eng ganz Hällewull vu sexisteschen, wann net grad pornographeschen Annoncen a Publicitéiten a villen Zeitunge sinn an datt

dat eigentlech inadmissibel ass. Or, wann een esou eppes an esou engem Gesetz hätt, dann hätt een effektiv e ganz kloert Instrument, fir dogéint virzegoen. Dat ass net de Fall. Dofir bedauere mir dat och.

Ech weess och net, ob jiddferree sech bewosst ass heibanne wat mir maache wann dat heite Gesetz gestëmmt gëtt. Mir schaffen - an dat soen och verschidden Avisen - effektiv en Ënnerscheid an der Behandlung vun der Diskriminéierung. Dat heescht, mir schaffen eng Hierarchiséierung vun der Diskriminéierung.

Ech ginn lech e ganz kloert Beispill: dat Gesetz vum 26. November 2006. Wa mer konfrontéiert si mat enger rassistescher Publicitéit, kënne mir déi rassistesche Publicitéit weiderleeden an de Centre d'égalité, dee sech och domadder ka befaassen, a wou och Sanktiounen dofir virgesi sinn. Wa mer awer konfrontéiert wäerte sinn, muer zum Beispill, mat enger sexistescher Publicitéit, kënne mer mat där sexistescher Publicitéit net deeselwechte Wee agoe wéi mat där rassistescher Publicitéit vun där Direktiv, vun där ech just virdru geschwat hunn.

Dat fanne mir net richtig, zumools elo, wou deen Oubli opgehuewe ginn ass, wou de Centre de l'égalité sech jo och soll ëm sexistesch Diskriminéierung këmmeren, awer e ka sech weder ëm Publicitéit nach ëm Medien an deem Zesammenhang këmmeren. Dat ass eng kloer Hierarchiséierung vun den Diskriminatiounen. Domadder seet eng Regierung ganz kloer, datt verschidden Diskriminéierung fir si méi wichteg si wéi aner. Dont acte.

De Conseil d'État beschreift dat och esou; ech muss dat einfach zitëieren. Domadder ginn ech complémentaire zu den Exemples, déi d'Madame Lydie Err hei zitëiert huet. De Statsrot schreift: «Le Gouvernement ménage une place moins importante à la protection du principe de l'égalité de traitement entre femmes et hommes qu'à la protection contre les discriminations fondées sur d'autres motifs.» Ech denken, datt jiddferen dat heite soll wëssen, wann hien dat hei ofstëmmt.

De Conseil d'État fiert weider a seet: «Il désapprouve une telle démarche qui, à ses yeux, n'est ni cohérente ni justifiée et qui est d'autant plus difficile à comprendre que la Constitution souligne, au nouvel article 11(2),...» - dee faméisene Artikel 2, iwwert dee mer esou glécklech waren - «...l'importance particulière qu'il convient d'accorder à la réalisation de l'égalité entre femmes et hommes.» Deem ass wierklech näischt zouzefügen.

Wou ass de Problem, firwat mir Medien, Publicitéit an Education net hätte kënnen hei an dësem Projet de loi mat ziele loosse? Vläicht den Zäitdruck. Vläicht wa mer genuch Diskussiounen an Aarbecht an de Kommissiounsreuniounen hätte kënne maachen, wie weess, ob mer do net op e Konsens komm wäeren. Mä déi Méiglechkeet hate mer emol net. Wat sech awer do hennendru verstoppt - an ech denken, datt de President Weiler dat och an engem Lapsus gesot huet, well hien dëse Projet de loi jo och Contrat d'assurance genannt huet; genau dorëms geet et -, datt dat extrem onglécklech ass, datt do eng staark Lobby fir vläicht eng gutt Cause elo esou vill drop mécht, an datt mir eigentlech dat heite musse duerchbaatschen.

Mir ginn et awer net op. Dofir ginn ech hei nach eng Kéier déi zwee Amendementer of, déi ech och schonn an der Kommissioun ofginn hunn, wou mir als gréng Fraktioun froen, datt dës Chamber hei soll an dësem Projet de loi Égalité de traitement entre hommes et femmes wann ech gelift och de Facteur Publicitéit, Medien an Education considéieren.

Den zweeten Amendement ass iwwregens den Artikel 15 vun der Direktiv. Dat ass en Artikel, dee mer hei am Projet de loi iwwerhaapt net ermënnen. Nach e gutt Beispill, datt hei net déi Direktiv eent zu eent ëmgesat ginn ass, well et ass carrément en Artikel net am Projet de loi ermënzefannen, deen einfach seet: «Les États membres veillent à ce que les dispositions adoptées en application de la présente directive ainsi que celles qui sont déjà en vigueur dans ce domaine soient portées à la connaissance des personnes concernées par tous moyens appropriés et sur l'ensemble de leur territoire.»

Ganz wichteg: Sensibilisatioun, Information un de Bierger an d'Biergerin. Erëm e Méttel, fir dat an engem Text festzehalen an domadder en Instrument ze hunn, fir kënnen ze fuerderen, datt dat och ëmgesat gëtt. Dat ass en Artikel an der Direktiv gewiescht. Dee fanne mer net am Projet de loi erëm. Dofir hu mer en Amendement gemaach, well mer gären hätten, datt dat dote sech och an dësem Projet de loi soll ermënnen.

Ech ginn déi zwee Amendementer of.

Amendement 1

Le point (4) de l'article 3 (Champ d'application) est modifié comme suit:

(4) La présente loi ne s'applique pas:

- aux questions relatives à l'emploi et au travail dans la mesure où elles sont régies par d'autres lois;

- aux questions relatives au travail non salarié dans la mesure où elles sont régies par d'autres lois.

(s.) Viviane Loschetter, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Henri Kox.

Amendement 2

Chapitre 5 - Dispositions finales

Ajouter un nouvel article 15 (l'article 15 du projet de loi devient l'article 16)

«Art. 15 - Les États membres veillent à ce que les dispositions adoptées en application de la présente directive ainsi que celles qui sont déjà en vigueur dans ce domaine soient portées à la connaissance des personnes concernées par tous moyens appropriés et sur l'ensemble de leur territoire.»

(s.) Viviane Loschetter, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Henri Kox.

Sollten déi ofgewise ginn, da kënne mir mam beschte Wëllen deen heite Projet de loi aus deenen Ursachen, déi ech elo genannt hunn, net stëmmen. Da wäerte mer ons musse bei dësem Projet de loi enthalten. Ech muss och soen, datt mir zimlech enttäuscht sinn iwwert deen heite Projet de loi. Mir wëssen, datt wa mir elo déi nächst Wochen erausginn, mir ëmmer ganz flott an encourageant Sonndesriede wäerten héieren, déi leider net an dësem Land zu dësem Moment an d'Praxis ëmzesetze sinn.

» Plusieurs voix. - Très bien!

» M. le Président. - Merci, Madame Loschetter. D'Wuert huet elo den honorabelen Här Henckes.

» M. Jacques-Yves Henckes (ADR). - Här President, Dir Dammen an Dir Härren, wann d'Chamber legislativ a juristesche Muerksaarbecht muss maachen, da kënnt ee Projet de loi aus, dee ganz vill Manktumen huet. Schold dorunner huet net d'Chamber, Schold dorunner huet de Ministère de l'Égalité des chances, deen hei einfach seng Aarbecht verschlof huet, nodeem en eng Direktiv 2004 akzeptéiert huet an dann dräi Joer laang näischt gemaach huet.

Effektiv gesäit een un den Debatten, déi mer hei hunn, an och wann een den Text duerkuckt, datt munches net ganz kloer ass.

Déi Debatt, de Projet de loi selwer, d'Direktiv selwer, den Objet, mat deem kënne mir ons als ADR d'accord erklären, mä manner mat dem Text. Déi Eenzeg, déi sech wäerten iwwert dat neit Gesetz freeën, wäert héchstwahrscheinlech d'AHL - d'Association des Hommes du Luxembourg - sinn, well déi elo duerch dësen Artikel 7 d'Méiglechkeet kréien, fir als eng A.s.b.l. rechtlech virzegoen: «Toute association sans but lucratif, d'importance nationale, qui a un intérêt légitime à assurer que les dispositions de la présente loi soient respectées, qui jouit de la personnalité juridique depuis au moins un an à la date des faits et qui a été préalablement agréée par le ministre ayant la Justice dans ses attributions, peut exercer devant les juridictions civiles ou administratives les droits reconnus à la victime d'une discrimination.»

Dat ass en gros dat, wat virgesinn ass. Vu datt weider keng Konditiounen virgesi sinn, déi fir deen Agrément néideg sinn, ass dat en Agrément de pure forme. Esou datt mer unhuelen, datt do op jidde Fall en Zeechen elo wäert gesat ginn.

Da muss een awer och e puer Saachen ervirsträichen, wou ech wollt de Rapporteur respektiv d'Regierung ëm Explikatiounen froen. Esou gëtt zum Beispill geschwat iwwert d'Assurancen an den Artikele 6 a 14, awer do ass net déiselwecht Terminologie dra wéi am Assurancëgesetz. Do si verschwonne déi Wierder «et de services financiers connexes». «Et de services financiers connexes» heescht ganz kloer, datt et ganz oft Assurancëservicer gëtt, wou et och Services financiers gëtt, déi domadder liiert sinn. Elo steet dat am Gesetz, mä net am Assurancëgesetz.

Duerfir froen ech: Wat ass dann elo richtig fir d'Assurancen? Dat, wat am Assurancëgesetz steet, oder dat, wat hei an dësem Gesetz steet? Just nëmme fir op eng Incongruitéit opmierksam ze maachen. Ech wollt d'Wuert vum Rapporteur, pardon, vun der Rapportrice - datt mer do net och nach eng Debatt kréien! - respektiv vun der Regierung gewuer ginn, firwat dann déi Differenzierung do gemaach gëtt an ob mer do net eng gewësse juristesche Onsécherheet hunn.

Da gëtt och gesot, datt de Commissariat aux assurances prezis Donnéeë misst zesammenzéien «concernant l'utilisation du sexe en tant que facteur actuariel déterminant». Dat kann een u sech verstoen, awer da gëtt gesot, de les publier, mä et seet kee wou! Heescht dat am Mémorial, heescht dat op engem Internetsite, heescht dat an der Press? Wou sollen déi publizéiert ginn? Ech froen d'Regierung an och d'Rapportrice, wou dat da publizéiert soll ginn, well et net kloer drasteet.

Da sinn nach där Problemer vun der Charge de la preuve. Ech mengen, déi si scho virdun diskutéiert ginn. Och do ass d'Aart a Weis, wéi dat soll viru Geriicht virbruecht ginn, an d'Obligatiounen vun deem engen an deem aneren, relativ onkloer. Or, mir hu schonn ähnlech Gesetzter gehat. Et hätt ee just nëmme bräichten e Copier/coller ze maachen, dann hätt ee Rechtssécherheet gehat. Hei maache mer nees erëm eppes Neits, wat deen Ablack just nees erëm zu villen Diskussiounen wäert Ulass ginn. Mä wéi gesot, d'Muerksaarbecht huet heiansdo een Avantage, dat ass, datt deen Ablack d'Affekoterei an d'Gerichter wäerten e bësselche méi Aarbecht kréien, wann et eng Kéier zu enger Plainte wäert kommen.

Aus deene Grënn an och e bëssen aus Protest géint d'Aart a Weis, wéi hei mat der Chamber verfuert gëtt, wäert d'ADR sech bei dësem Gesetzesprojet enthalten.

» M. le Président. - Merci, Här Henckes. Den Här Jaerling huet d'Wuert gefrot.

» M. Aly Jaerling (Indépendant). - Här President, ech ginn de Verdacht net lass, mer bewegen eis lues awer sécher op e Krich zwëschent de Geschlechter zou. An Dir kënnt lech net virstellen, Här President, wéi dee ganzen Genderklimbim do mir zu den Oueren eraushängt, wat ech hei...

(Hilarité)

...awer eppes muss matmaachen, a mer eis Zäit verléiere mat Saachen, déi am Fong effektiv missten elementar sinn.

Ech mengen, d'Chancëgläichheet fir jiddferree schreift een an ee Gesetz, an dann ass et fäerdeg an dann ass dat ze respektéieren, awer wat mer hei fir Saachen erfannen, dat ass jo grausam!

Elo kréie mer erëm juristesche Komplikatiounen, wou da kee weess, wie wiem wat soll beweisen. Ech hunn elo dat Gesetz do gelies. Also, ech ka jo net vill Franséisch, mä och wann et op Däitsch geschriwwen wier, do gëss de net klug: Wie soll dann elo wiem beweisen?

Fir mech ass et nach ëmmer esou, dass een, deen eppes vun engem behaapt, dee soll et och selwer beweisen - aus, zou, fäerdeg! An dat ass hei och emol schonn net de Fall.

Dann ass hei gesot ginn, et wäeren elo erëm zwee Secteuren ausgeklammert ginn. Dat hate mir jo awer och hei scho beim Aarbechtsgesetz. Do gi permanent Secteuren ausgeklammert, do huet awer kee vun deenen éirewäerten Dammen heibanne Knäll gedoen, wann de Secteur Horesca oder de Secteur Transport aus dem initialen Aarbechtsrecht ausgeklammert ginn ass. Firwat hutt Dir dann do net gejaut?

An da seet d'Madame Err hei, et géif se stéieren, wéi d'Fra da géif an de Medien oder an der Publicitéit duergestallt ginn. Majo, wou hutt Dir dann e Problem domat? Kënnt Dir deene Fraen dat dann net gönnen, dass se do vill Geld verdéngen?

Well et ass jo awer och net nëmmen dat. Si gi jo fräiwëlleg dohinner. Si gi jo fräiwëlleg dohinner a stelle fräiwëlleg hire Kierper zur Schau, gradesou wéi d'Männer dat maachen. An anere Beräicher hätt Dir gär all Fräiheete fir d'Fra. Zum Beispill bei der Ofdreiwung. Do hätt Dir gär all Rechter fir d'Fra. Ech fannen dat méi schlëmm, wéi wann eng Fra sech awer do iergendwou opstelle geet fir eng Publicitéit.

(Interruption)

Ma neen, ech wëll lech einfach emol Beispiller nennen. Engersäits, wann et lech an de Krom passt, dann hätt Dir gär all Fräiheeten, an déi aner Kéier wëllt Dir de Fraen d'Fräiheete verbidden.

Ma da musst Dir lech emol endlech kloer ginn, wat Dir wëllt, an da kommt nach eng Kéier heihinner erëm an da kucke mer, vläicht fanne mer dann nach eng Kéier ee Gesetz, an deem wierklech Chancëgläichheet ass.

Op jidde Fall ass fir mech d'Chancëgläichheet net nëmmen eng Diskussioun zwësche Mann a Fra, fir mech ass d'Chancëgläichheet eng Diskussioun fir all Mënsch hei am Land. A wann Dir lech emol doriwwer Gedanke géift maachen, da géife mer ganz

aner Gesetzter maachen. Mä hei provo-
zéiere mer just nëmme Konflikter zwësche
Männer a Fraen a soss näischt.

» **M. le Président.** - Merci, Här Jaerling.
Den honorabelen Här Santer huet d'Wuert
nach gefrot.

» **M. Patrick Santer (CSV).** - Här Presi-
dent, Dir Dammen an Dir Hären, ech erlabe
mer hei d'Wuert ze huelen, well dat, wat den
Här Bettel a senger Ried gesot huet iwwert
d'Beweislaascht, kann ech aus juristesche
Grënn iwwerhaapt net deelen. Den Artikel 9
vum Projet de loi ass e Copier/coller vum Ar-
tikel 3 vum Gesetz vum 28. Juni 2001 rela-
tive à la charge de la preuve dans le cas de
discrimination fondée sur le sexe. Et ass bal
deeselwechten.

(Interruption)

Ee Moment, ech sinn nach net ganz fäer-
deg.

An da musst Dir lech d'Fro stellen: Wat ass
eng Présomptioun en droit civil? Et gëtt
zwou Zorte vu Présomptioun am Droit civil.

Déi eng, Här Bettel, Dir hat mer elo grad ge-
sot, Artikel 1349 vum Code civil, dat sinn
d'Konsequenzen, déi e Gesetz oder Riichter
zitt vun engem bekannten op en onbe-
kannte Fait.

Et gëtt awer och eng aner Zort vu Présomp-
tioun. Et geet hei net dorëm festzeleeën,
wat et ze bewiese gëtt vun engem be-
kannten op en onbekannte Fait, mä et geet
dorëm festzeleeën, wien eppes ze be-
weisen huet.

Esou steet zum Beispill am Artikel 2268 vum
Code civil: «La bonne foi se présume.» An
hei geet et dorëm, d'Beweislaascht festze-
leeën, déi duerch Présomptioun kann
abruecht ginn, an ech kann lech op all
Droitsbuch verweisen.

Ech hat deemools op Ufro vum Här Rippin-
ger, dee mer dat bestridden huet, den Här
Professor Ghestin aus sengem «Traité de
droit civil», Introduktioun - dat ass den Traité
1 op der Säit 618 - zitéiert. E seet, dat an ei-
sem Rechtssystem een d'Présomptiounen
net nëmmen op den Objet, mä och op
d'Persoun, déi d'Charge de la preuve huet,
kann abréngen.

An dat ass och, wa mir just vun eisem Code
civil op e bësse méi generell Prinzipië ginn,
um europäeschen Niveau vum Eu-
ropäesche Gerichtshaff festgeluecht ginn.
1993 huet hien - an engem anere Kader, mä
d'Richtlinn ass déiselwecht - gesot: «C'est à
l'employeur de démontrer qu'il existe des
raisons objectives à la différence de rému-
nération constatée. En effet, les travailleurs
seraient privés du moyen de faire respecter
le principe de l'égalité des rémunérations si
la présentation d'éléments permettant de
révéler une discrimination apparente n'avait
pas pour effet d'imposer à l'employeur la
charge de prouver que la différence de ré-
munération n'est pas, en réalité, discrimina-
toire.»

Ech menge schlussfolgernd, deen Artikel 9
vun dësem Projet de loi ass identesch mam
Artikel 3 vum Gesetz vun 2001, an deen Ar-
tikel 3 vum Gesetz vun 2001, dee scho säit
sechs Joer, bal sechs an en halleft Joer ap-
plizéiert gëtt, ass en ligne mat eisem
Rechtssystem an och mat der Jurisprudenz
vum Europäesche Gerichtshaff.

» **M. Xavier Bettel (DP).** - Här Presi-
dent, wann Der just erlaabt, den Här Santer
huet hei vum Artikel 9 geschwat. Ech hu
vum Artikel 8 geschwat vum Gesetz, net
vum Artikel 9, well et ass den Artikel 8, deen
iwwert d'Charge de la preuve geet.

» **M. Patrick Santer (CSV).** - Entschël-
legt, dann ass et den Artikel 8.

» **M. Xavier Bettel (DP).** - Ah, da si mer
awer scho richtig, op d'mannst op dem Ni-
veau vum...

» **M. Patrick Santer (CSV).** - Et ass dat-
selwecht dran.

» **M. Xavier Bettel (DP).** - Dat Eenzegt
wat ass, den Här Santer huet vun engem Ar-
rêt geschwat vu Stroosbuerg. Ech si ganz
averstanen. Do ass eng Diskriminatioun jo
festgestallt ginn an de Patron huet misse
beweisen, firwat déi Diskriminatioun statt-
fonnt huet. Hei ass et de Contraire. Hei gëtt
gesot vun enger Persoun, et ass eng Diskri-
minatioun, an Dir musst beweisen, dass
keng do ass.

Dat heescht, et geet een op keen Element
eraus, dass schoonn eng Diskriminatioun
stattfonnt huet, fir iwwerhaapt ze beweisen,
dass ee keng Diskriminatioun oder dass
een eng Diskriminatioun gemaach huet. Ce
n'est pas la même chose. Et kann een net
considérieren, wann eppes ze justifiéieren
ass, well et e Fait ass, oder mussen iwwer-
haapt ze soen, dass kee Fait do ass, fir
musse sech ze entschëllegen. Et ass en Ën-
nerscheid tëschent enger Exonératioun. Et

kann een net wierklech Bire mat Äppel ver-
gläichen.

» **M. Patrick Santer (CSV).** - Här Presi-
dent, ech gleewen awer léiwer Droitsbicher
an der Jurisprudenz an der Doctrine, wéi
lech, Här Bettel, mat allem Respekt.

(Brouhaha général)

» **M. le Président.** - Gutt. Ech gesinn,
dass déi zwee sech iwwert déi do Fro net
eens ginn. Da maacht Der dat spéiderhin.
Elo huet déi zoustänneg Ministesch, d'Ma-
dame Marie-Josée Jacobs, d'Wuert.

(Brouhaha général)

» **Une voix.** - Et ass fir ze beweisen, dat
den Här Henckes och emol onschëlleg ass.

» **Une autre voix.** - Dat heite Gesetz
ass eent, wou d'Affekote sech driwwer
freeën.

» **Mme Marie-Josée Jacobs, Minis-
tre de l'Égalité des chances.** - Ma dann hu
mer jo emol engem eng Freed gemaach.

(Interruptions diverses)

Da kënnen se Sue verdéngen.

» **Une voix.** - Voilà!

» **Mme Marie-Josée Jacobs, Minis-
tre de l'Égalité des chances.** - Här President,
Dir Dammen an Dir Hären, ech muss soen,
datt ech awer e bësselche verdrësslech
sinn iwwert déi hefteg Aart a Weis, wéi hei
iwwert dee Projet geschafft a geschwat
gouf. Ech verstinn, datt et hätt kënnen a méi
enger laanger Zäit diskutéiert ginn an der
Chamberskommissioun, et hätt méi laang
kënnen op anere Plaze virbereet ginn. Alles
dat ass richtig. Mä dat verhénnert awer
nach net, datt Saachen hei gesot gi sinn,
och vis-à-vis vu menge Mataarbechterin-
nen, déi ech net apprécieieren. Dat wëll ech
dann awer och gradesou kloer an dättelech
soen.

Iwwer Leit ze schwätzen, déi hei virun enger
Woch gestëmmt si ginn, wat an engem Arti-
kel vun der Zeitung steet, muss ech éierlech
soen, dat ass net mäi Stil, duerfir soen ech
och näischt dozou.

Hei waren dräi Leit Kandidat. D'Chamber
huet sech decidéiert. Da soll een iwwert
d'Leit schwätzen, wa se derbäi sinn a wa se
hir Meinung kënnen soen, an net hei op der
Chambertribün.

» **Une voix.** - Très bien!

» **M. le Président.** - Très bien!

» **M. Xavier Bettel (DP).** - Ech sinn een,
dee liest d'Zeitung, Madame Minister!

» **Une voix.** - Oh jo, d'Zeitung!

» **Mme Marie-Josée Jacobs, Minis-
tre de l'Égalité des chances.** - Wann dat hei
elo dat Héchst vun allem ass, wat mer nach
ze maachen hunn, fir d'Zeitung hei liesen ze
kommen an déi ze zitéieren, dat ass op
jiddé Fall awer och e komesche Stil vun Aar-
becht.

(Brouhaha)

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,
ech wëilt der Rapportrice Merci soe fir hir
Aarbecht, déi se gemaach huet. An déi se
gemaach huet och ënnert Zäitdrock, dorun
ass guer keen Zweifel. Ech hu bis elo nach
keen héieren, dee gesot hätt, mir hätte sol-
len deen Datum fale loossen a mir hätte sol-
len dorobber verzichten. Dat huet kee vun
all deenen, déi hei esou hefteg kritiséiert
hun, gesot, datt dat dann net néideg ge-
wiescht wier. A mir hätten eis dat och sollen
erlaben! Dat ass jo da jiddferengem iwwer-
looss, wann en elo doriwwer ofstëmmt.

Mir hunn an dëser Regierung decidéiert, mir
géifen Direktiven eent zu eent ëmsetzen.
Ech gehéieren zu deene Leit, déi sech do-
run halen, wann eppes gesot gëtt, datt een
et dann och esou mécht an net op aner Ge-
bidder erausgeet, ob dat d'Education ge-
wiescht wier oder ob dat d'Medien oder
d'Publicitéit gewiescht wieren. Dat wollt ech
awer vu virera soen, well ech fannen, wéi
gesot, datt hei awer e bësselchen d'Saa-
chen duergestallt gi sinn, wéi wa mir awer
ongeféier dat Zweetlescht wieren, wat et
géif ginn.

26 Länner hunn déi hei Direktiv an dem
Conseil an och am Europaparlament uge-
holl. Dann denken ech jo, datt se net ëmmer
esou schlecht ka sinn, well déi aner si jo net
méi domm an net gradesou domm wéi mir,
déi wiere jo warscheinlech méi gescheit
gewiescht. Wa se dat also awer och maa-
chen, dann denken ech, datt dat jo awer soll
dozou bäidroen, fir d'Égalitéit tëschent Män-
ner a Fraen och hei zu Lëtzebuerg virunze-
bréngen, datselwecht wéi och am Artikel 11
vun eiser Constitutioun steet, datt mer dat
als Zil hunn an datt dat och de Prinzip ass.
An dat ass net nëmmen an de Sonndesrie-
den, mä dat ass och an de Wiertesrieden an
och an deem heite Projet net aneschers.

Dës Direktiv betrëfft d'Gläichbehandlung vu
Fraen a Männer am Dëngschtleeschungs-
secteur. D'Konsumenten, ob et Fraen oder
Männer sinn. Mech stéiert dat och net, wann
dann eng Associatioun hei unerkannt gëtt.
Ech sinn net do fir de Choix ze maachen,
wéi eng Unerkennung maache mer. Wann
een de Konditiounen entsprécht, da soll e
gradesou gutt den Agrément kréien, an
dann ass et mir egal, wéi en heescht an ob
et eng Männerassociatioun ass oder ob et
eng Fraenassociatioun ass.

(Interruption)

Neen, eben net. Ech hu mech nëmme ge-
wonnert, datt Dir der hätt.

D'Konsumenten, ob et Männer oder Frae
sinn, mussen elo gläichbehandelt gi beim
Zougang zu a bei der Versuergung mat Ser-
vicer a Gidder, fir déi ee muss bezuelen, ob
dat am privaten oder am öffentleche
Beräich ass. Dat betrëfft zum Beispill den
Zougang zu engem Logement, zu enger
Veranstaltung, dem Kino, de Clibb, de Ge-
schäfte, den Zougang zu Servicer vun alle
Beruffer, ob dat Handwierker sinn, ob dat
d'Berodung vun engem Affekot, engem Ar-
chitekt, d'Consultatioun bei engem Dokter,
d'Commande bei engem Schräiner oder bei
engem Gäertner ass oder soss éierens,
oder och Demandé fir e Prêt bei enger
Bank.

Mann a Fra bezuele vun elo un datselwecht,
zu deeneselwechte Konditiounen an Avan-
tagen, fir déiselwecht Servicer oder och déi-
selwecht Wuer.

An Zukunft wäerten d'Definitiounen och aus-
serhalb vun der Aarbechtswelt ziele vun der
Discrimination directe, der Discrimination in-
directe, vun dem Harcèlement, dem Harcè-
lement sexuel an d'Charge de la preuve. An
déi Punkten eleng, géif ech denken, géifen
duergeo fir ze soen, datt dat heiten e wich-
tegt Element wier an der Egalitéit tëschent
Männer a Fraen, amplaz just dat eraussich-
en ze goen, wat elo hei net drasteet.

Et ass kloer, datt den Zougang zu an d'Offer
vu Servicer, déi just fir ee Geschlecht sinn,
wéi zum Beispill d'Fraenhaiser oder och
Männercoiffeuren, viru kënnen bestoe blei-
wen, wa se da rechtlech begrënnst sinn. An
duerch dëst Gesetz kënnen net nëmmen
déi Associatiounen, déi d'Gläichstellung vu
Männer a Fraen an hirem Objet hunn, mä
och d'Interesse vun enger Persoun vertrie-
den, Associatiounen sinn, déi e legitimen In-
teressi am Beräich vun Zougang zu Servi-
cer an Offer vu Servicer hunn, wéi zum Bei-
spill d'Union des consommateurs oder och
den Automobile Club, fir der nëmmen zwee
ze nennen.

D'Regierung wollt den Akzent setzen, an-
deem se den Associatiounen d'Recht gëtt,
am Numm vun der Victime viru Geriicht ze
goen, an dëst, wa se just ee Joer bestinn.
Dëst geschitt, fir datt déi Dispositioun vun
Gesetz direkt kann a Kraaft trieden, an net
eréischt no fënnef Joer, wéi et normalerweis
gewiescht wier. An et muss ee wëssen, datt
mer kaum Associatiounen hunn, bis elo, déi
d'Gläichstellung vu Fraen a Männer an hi-
rem Objet drastoen hunn.

Et ass och hei diskutéiert ginn iwwert déi
Sanktiounen. Et ass dat éischt Gesetz wat
aféiert, datt d'Offer vun Diskriminatiounen e
Forfait vun 1.000 Euro ka kréien, ouni datt et
muss d'Ausmooss vum moralesche Schued
beweisen. De Richter kann och decidéie-
ren, datt dat Uerteel veröffentlecht gëtt. Dat
ass och eppes, wat mer bis haut hei a Lët-
zebuerg net kannt hunn, a wou ech denken,
datt dat engem oder deem Eenzelne méi
kann ausmaachen, wéi datt hie vläicht eng
Kéier muss 1.000 Euro bezuelen.

An dësem Zesammenhang muss een och
froen, an ech wäert lech elo un engem Bei-
spill beweisen, well d'Madame Loschetter
och gesot huet, wann een et net an de Ge-
setzer stoen hätt, datt dat da géif bedeiten,
datt d'Regierung deem net vill Opmierksam-
keet géif schenken. Madame Loschetter, mir
hunn e Gesetz vun 1974, wou drasteet, datt
fir déiselwecht Aarbecht deeselwechte
Loun misst bezuelt ginn. Zënter 1974! Mir
sinn nach ëmmer op engem Ënnerscheid
vun ongeféier 14%, wat beweist, datt et net
nëmmen duergeet, datt een ee Gesetz huet.

(Interruption)

Et huet näischt mam Gesetz ze dinn. D'Ge-
setz muss applizéiert ginn a richtig appli-
zéiert ginn, a wéi gesot, et ass net eng Fro
dovun, datt et net doranner steet.

Mir hunn eis wéi gesot bei där ganzer Ëm-
setzung och dorunner gehalten, datt mer ge-
sot hunn, dat, wat an der Direktiv drasteet,
gëtt ëmgemat. Op där anerer Säit - an dat
ass dat, wat den Här Bettel och kritiséiert
huet - ass, datt mer dra géife schreiwen,
datt den Dialog mat alle Betreffende misst
gefouert ginn. Ech stellen eigentlech fest,
datt déi eng fannen, datt mer ze wäit

gaange sinn, déi aner fannen, datt mer net
wäit genuch gaange sinn. Jiddferee vun
lech mécht sech also dee Reim drop, ob
dat elo richtig esou ass oder ob et anesch-
ters sollt sinn.

Ech denken, datt et wichteg ass, datt d'Mi-
nistèren, d'Sozialpartner, d'Associatiounen
an och d'Leit dobaussen, déi Client bei Ser-
vicer sinn, och kënnen hir Meinung doriw-
er soen an och doriwwer mussen infor-
méiert sinn. An dat ass, denken ech, jo awer
fir mech eng vun deene wichtige Froen,
datt een iwwerhaapt emol muss wëssen, iw-
wer wat datt et hiergeet, fir datt een och ka
wëssen, ob een diskriminéiert gëtt oder net.

Den Ausschluss oder den „opting out“ vun
den Assurancë-Servicer an de Finanzservi-
cer ass eng vun deene Méiglechkeeten, déi
eben an där Direktiv virgesi sinn. D'Medien
hunn op hir Fräiheet an op hir Pluralitéit ge-
pocht, an d'Kommissioun huet den Aus-
schluss vun de Medien an der Publicitéit
domadder begrënnst, datt si net géifen
agraife wëllen an aner fundamental Frähee-
ten, wéi zum Beispill d'Pressefräiheet oder
d'Mediëfräiheet.

Iwwert d'Education muss ee wëssen, datt
am Beräich vun der Europäescher Unioun
konstant geschafft gëtt a besonnesch och
an der Formatioun vum Léierpersonal. Do
bestinn och EU-Texter, déi d'Gläichstellung
vu Mann a vu Fra ofdecken.

Mir hunn och de Plan d'action national
d'égalité des hommes et des femmes. Deen
ass amgaangen évaluéiert ze ginn, a wou
mer d'Resultater fir d'éischt Trimester 2009
virleien hunn, fir och domadder ze weisen,
datt mer net nëmme Plan-d'actionen opstel-
len, mä datt mer och kucke wat dovun ëm-
gesat gouf, an datt dann och déi eenzel Mi-
nistèren a Ministère kënnen soen, wat datt se
bei sech op deem dote Gebitt gemaach
hunn.

An deem Plang hat och d'Uni Lëtzebuerg
sech verpflichtet d'Konzept vun der Gläichstel-
lung vu Fraen a Männer an der Ausbildung
vu Léierpersonal am Précoce, dem Présco-
laire an dem Primaire anzebréngen, grad-
esou wéi an der Formation pédagogique
vum Léierpersonal am Secondaire. Ausser-
deem mécht de Ministère de l'Égalité des
chances zesumme mam Unterrichtsmini-
stère an dem Héichschoulministère d'nächst
Joer eng Ëmfro beim Léierpersonal iwwert
d'Représentatioun vun de Geschlechter an
d'Erzéiung zur Gläichstellung vu Meeder-
cher a Jongen, Fraen a Männer am Enseï-
gnement.

Et kann een also net soen, datt op deem
dote Gebitt nach näischt géif gemaach
ginn. An de Medie gesäit ebenfalls de Plan
d'action d'égalité vir, datt Campagnë ge-
maach ginn, déi geziilt e Changement vun
de Mentalitéite solle bréngen.

Fir méi speziell op d'Assurancen an d'Fi-
nanzservicer anzegoen, do hat Lëtzebuerg
esou wéi eng ganz Partie vun anere Länner
sech och fir d'„opting out“-Klausel agesat,
fir d'Prestatiounen an d'Tariffer, wou ver-
schidden Ënnerscheeder bestinn, well mer
och do a ville Länner bis elo déi Unisextarif-
fer net hunn.

Et muss een awer wëssen, datt och d'Assu-
rancen déi Verträge vun der Schwanger-
schaft an de Gebuerten, wou se als Risiko-
facteur duergestallt ginn, an zwee Joer
mussen änneren. Ech si mat der Madame
Err d'accord fir ze soen, datt een net Män-
ner a Fraen do ka vergläichen. Vu datt
d'Männer jo bis elo nach keng Kanner
kréien, ass et eng aner...

(Interruption)

Nach keng. Dat ass nach alles net ze soen,
well ech denken, datt mer well esou vill
Changementer do erlieft hunn, datt een dat
och net méi am definitive bis zum Schluss
ëmmer ka soen.

Also ass dat souwisou eng Klausel, déi fir
zwee Joer ass. Wat déi aner „opting out“-
Klausel ubelaangt, do ass et also un den
Assurancë selwer, op actuariel Bewäertun-
gen a versécherungstechneschen, mathe-
matesche Facteuren, fir ze weisen, datt se
domadder Ënnerscheeder géife kréien. Mir
gesinn zum Beispill, datt op eng Kéier
d'Frae do dervu profitéieren - dat ass bei
der Assurance décès, well se méi laang lie-
wen; dat ass och nach eng Fro vun der Zäit,
denken ech - an op där anerer Säit d'Män-

ner profitéiere bei den Zousazrenten, well eben hir Liewenserwaardung méi kuerz ass.

De Commissariat aux assurances muss dëst bestëmmen, déi Facteuren zesumme- stellen an och regelméisseg aktualiséieren. Déi ënnerleien enger bestänneger Kontroll vun der Europäescher Kommissioun. Et ass also net eppes, wat een iergendwou do kann erfannen an dann emeil soen: Dat schreiwe mer elo sou. Mä et ass d'Eu- ropäesch Kommissioun, déi dat kuckt. Bis 2010 muss d'Kommissioun och dem Euro- paparlament an dem Conseil e Rapport maachen iwwert d'Uwendung vum Ge- schlecht bei de Facteur-actuarielen an deene respektive Memberstaten. Op dëse Rapport hi kann d'Kommissioun Ännerungs- propositiounen vun der Direktiv virschloen.

Lëtzebuerg muss also och no fënnef Joer seng Décisiounen iwwerpräiwen op Basis vum Rapport vun der Kommissioun, an da kucke wat do derzou décidéiert gëtt. Da gesäit een, ob mer virufuere mat deene Klauselen an deenen „opting out“-Klauselen oder net, oder firwat mer eis décidéie- ren.

Dir Dammen an Dir Hären, nach eng kéier hätt ech léiwer och gehat wa mer méi Zäit gehat hätten, fir kënnen iwwer eng ganz Partie vu Froen hei ze diskutéieren. Nächst verhénnert, fir ze gesinn - och wann dat hei- ten ee Joer besteet -: Dat doten ass gutt gaangen, dat doten ass manner gutt gaan- gen, datt een da seet: Ma da changéiere mer dat Gesetz. Do sinn anerer, déi mer changéieren. Dat heiten ass net - ech weess net - eent, wat ni méi därerf geännert ginn. Esou datt ech denken, wann een dat wëllt maachen, datt een dat jo dann och am nächste Joer ka maachen, an datt mer dat an aller Rou kënnen maachen, esou wéi mer aner Projeten an aner Propositioniounen am- gange sinn ze iwwerdenken, an ze kucke wéi mer méi dodranner kënnen kréien, ouni datt dat onbedéngt och mat enger Direktiv eppes ze dinn huet.

Mä op jidde Fall wär ech frou, wann awer d'Leit sech dat géifen iwwerleeën, ouni wë- len ze soen, datt een dat elo muss stëm- men. Mä ech wär op jidde Fall frou wa mer awer eng Majoritéit hei fir dee Projet géife kréien.

Merci.

» Plusieure voix.- Très bien!

» M. le Président.- Merci, Madame Ja- cobs.

Mir kommen dann zur Ofstëmmung. Mir si fir d'éischt konfrontéiert mat den Amende- menter, déi déi honorabel Madame Loschet- ter déposéiert huet. Mir stëmmen der Rei no of iwwert déi zwee Amendementer, an da stëmme mer iwwert de Projet de loi of.

Amendement 1

De Vote fänkt un iwwert d'Amendement 1 betreffend de Punkt 4 vum Artikel 3.

Vote

Den Amendement ass ofgelehnt mat 39 Nee-Stëmmen, bei 8 Jo-Stëmmen an 12 Abstentiounen.

Ont voté oui: Mme Lydie Err;

MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Jean Huss, Henri Kox et Mme Viviane Loschetter.

Ont voté non: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Ma- rie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Mar- cel Glesener, Norbert Hauptert, Mme Fran- çoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, Paul- Henri Meyers (par M. Marcel Oberweis), Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean- Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen (par Mme Chris- tine Doerner), MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter (par M. Lucien Clement);

MM. Marc Angel, Alex Bodry (par Mme Claudia Dall'Agnol), John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Fernand Diederich, Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Mme Lydia Mutsch (par M. John Castegnaro), MM. Ro- ger Negri, Jos Scheuer et Roland Schreiner;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Jean-Pierre Koepp (par M. Gast Gibéryen) et Robert Mehlen (par M. Jacques-Yves Henckes).

Se sont abstenus: Mme Vera Spautz;

M. Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, M. Emile Calmes (par Mme Anne Brasseur), Mme Colette Flesch (par M. Alexandre Krieps), MM. Charles Goerens, Henri Gre- then (par M. Charles Goerens), Paul Helmin- ger, Alexandre Krieps, Claude Meisch et Carlo Wagner;

M. Aly Jaerling.

Amendement 2

Mir stëmmen dann of iwwert den zweeten Amendement vun der Madame Loschetter, dee virgesäit, fir en neien Artikel 15 bäize- flécken. De Vote iwwert dësen Amendement fänkt un.

Vote

Den Amendement ass ofgelehnt mat 49 Nee-Stëmmen, bei 2 Abstentiounen an 8 Jo- Stëmmen.

Ont voté oui: Mme Lydie Err;

MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Jean Huss, Henri Kox et Mme Viviane Loschetter.

Ont voté non: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Ma- rie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Mar- cel Glesener, Norbert Hauptert, Mme Fran- çoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, Paul- Henri Meyers (par Mme Christine Doerner), Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean- Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen (par M. Lucien Thiel), MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lu- cien Weiler et Michel Wolter (par M. Lucien Clement);

MM. Marc Angel, Alex Bodry (par Mme Claudia Dall'Agnol), John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Fernand Diederich, Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Mme Lydia Mutsch (par M. Marc Angel), MM. Roger Negri, Jos Scheuer et Roland Schreiner;

M. Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, M. Emile Calmes (par M. Xavier Bettel), Mme Colette Flesch (par Mme Anne Brasseur), MM. Charles Goerens, Henri Grethen (par M. Alexandre Krieps), Alexandre Krieps, Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Jean-Pierre Koepp (par M. Gast Gibéryen) et Robert Mehlen (par M. Jacques-Yves Henckes);

M. Aly Jaerling.

Se sont abstenus: Mme Vera Spautz;

M. Paul Helminger.

Mir stëmmen dann iwwert de ganze Projet de loi of, esou wéi en an den Texter propo- séiert gëtt.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

De Projet de loi 5739 ass ugehall mat 36 Jo- Stëmmen, bei 1 Nee-Stëmm an 21 Abstentiounen.

Ont voté oui: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Ma- rie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Mar- cel Glesener, Norbert Hauptert, Mme Fran- çoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, Paul- Henri Meyers (par M. Marcel Oberweis), Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean- Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen (par M. Lucien Thiel), MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lu- cien Weiler et Michel Wolter (par M. Lucien Clement);

MM. Marc Angel, Alex Bodry (par Mme Claudia Dall'Agnol), John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Fernand Diederich, Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Mme Lydia Mutsch (par M. Roger Negri), MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz.

A voté non: M. Aly Jaerling.

Se sont abstenus: M. Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, M. Emile Calmes (par M. Xa- vier Bettel), Mme Colette Flesch (par Mme Anne Brasseur), MM. Charles Goerens, Henri Grethen (par M. Alexandre Krieps), Paul Helminger, Alexandre Krieps, Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Jean Huss, Henri Kox et Mme Viviane Loschetter;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Jean-Pierre Koepp (par M. Gast Gibéryen) et Robert Mehlen (par M. Jacques-Yves Henckes).

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass et esou décidéiert.

Dir Dammen an Dir Hären, mir kommen dann zum nächste Projet de loi. Dat ass deen iwwert d'Schafung vun enger Adminis- tratioun vun der Navigation aérienne. Et sinn ageschriwwen bis elo: den Här Spautz, d'Ma- dame Brasseur, den Här Braz an den Här Henckes. D'Wuert huet elo de Rapporteur vun dësem Projet de loi, den honorabelen Här Roland Schreiner. Här Schreiner, Dir hutt d'Wuert.

8. 5742 - Projet de loi portant

a) création de l'Administration de la navigation aérienne

b) modification de - la loi mo- difiée du 22 juin 1963 fixant le régime des traitements des fonctionnaires de l'État; - la loi modifiée du 19 mai 1999 ayant pour objet a) de régle- menter l'accès au marché de l'aéroport de Luxembourg; b) de créer un cadre réglementaire dans le domaine de la sûreté de l'aviation civile, et c) d'ins- tituer une Direction de l'avia- tion civile; - la loi du 26 juillet 2002 sur la police et sur l'ex- ploitation de l'aéroport de Luxembourg ainsi que sur la construction d'une nouvelle aérogare;

c) abrogation de la loi modi- fiée du 26 juillet 1975 portant création de l'administration de l'Aéroport

Rapport de la Commission des Trans- ports

» M. Roland Schreiner (LSAP), rap- porteur.- Merci, Här President. Här Presi- dent, Här Minister, léif Kolleeginnen a Kol- leegen, de Projet de loi 5742, dee mer haut hei diskutéieren, an deen ech d'Éier hunn am Numm vun der Transportkommissioun ze rapportéieren, huet zum Zil virum Han- nergrond vun der Liberaliséierung vum eu- ropäesche Flugwiesen déi bestoend Admini- stration de l'aéroport aus dem Joer 1975, wat eng staatlech Verwaltung ass, ëmze- wandelen an eng nei Verwaltung, ënnert dem Numm «Administration de la naviga- tion aérienne».

Déi nei Verwaltung, déi eng staatlech Ver- waltung bleift, wäert awer net nëmme just en neien Numm hunn - den Numm ass ei- gentlech zweetrangeg -, mä wäert virun al- lem virum Hannergrond vun den eu- ropäesche Bestëmmungen ab dem 1. Ja- nuar 2008, anescht wéi bis elo, mat enger separater Gestioum um finanzielle Plang funktionéieren. Mat dësem Gesetzesprojet passt sech eis Regierung de communautä- ren Exigenzen am Kader vum Ciel unique européen un. De Ciel unique européen ass e Paquet vu véier europäesche Reglemen- ter, déi schonn am Mäerz vum Joer 2004 ugehall gi sinn.

Här President, grad wéi a villen anere Beräi- cher, ginn och am europäesche Flugwiesen déi national Grenze lues a lues opgehue- wen. Schon Enn vum Joer 1999 huet d'Eu- ropäesch Kommissioun éischt Proposi- tiounen gemaach, fir en eenheetlechen eu- ropäesche Loftraum ze schafen. Dës Initia- tiv ass ausgaange vun der Iwwerleeung an der Feststellung, dass den europäesche Loftraum iwwerlaascht ass, an et dofir hee- feg zu Verspéidungen an natierlech och zu méi héije Sécherheitsrisike kéint kommen. Et ass alichtend, dass een dës Problemer sécher reduzéiere kann, wann d'Gestioun vum Loftverkéier méi rationell strukturéiert gëtt a sech net onbedéngt un nationale Grenzen orientéiere muss, verbounne mam Zil natierlech, fir zousätzlech Capacitéiten ze schafen an déi global Effizienz ze ver- besseren.

Ech hu gesot, am Mäerz 2004 sinn also an dësem Kader véier europäesch Reglemen- ter a Kraaft getrueden, déi eng Rei vu Moosnamen virgesinn, déi derzou solle bäi- droen dësen eenheetlechen europäesche Loftraum ze schafen. Dat éischt ass e Ka- derreglement. Déi aner sinn éischter tech- nesch Reglementer iwwert d'Déngschter vun der Flugsécherung, iwwert d'Organisa- tioun an d'Benotzung vum Loftraum an iwwert d'Interopérabilitéit am europäesche Réseau fir d'Gestioun vum Flugverkéier.

Primäert Zil vun dëse Mesuren ass et, wéi ech et scho gesot hunn, fir den eu- ropäesche Loftraum méi effizient ze notzen,

d'Capacitéiten ze erhéien an déi allgemeng Sécherheet ze verbessern. Dat Ganzt be- rout, an dat ass e ganz wichtege Prinzip vun der Strategie vum Ciel unique européen, op enger ganz klorer an däitlecher Trennung tëschent deene jeeweilegen nationalen Au- toritéiten, déi fir d'Iwwerwaachung an d'Re- gularioun zoustänneg sinn, an deene ver- schiddenen Acteuren, den Déngscht- leeschter, déi op de Flughäfen an am Flug- wiesen tätég sinn.

Déi véier Reglementer sinn awer och ze ge- sinn am Kontext vun der Liberaliséierung vun den Déngschtleeschungen am Beräich vum Flugverkéier generell. Domat verbounne sinn dann och Moosnamen vun der Europä- escher Unioun, fir d'Konkurrenzverzerrun- gen ze verhënnern, an de Prinzip vum Usager-payeur ze generaliséieren. An en- gem Domän, dee bis viru kuerzem nach ganz ënner nationaler Souveränitéit loung, musse sech d'Memberstaten deemno an Zukunft verstärkt u bestëmmte Regeln halen.

Här President, fir eis Lëtzebuenger Struktu- ren un déi nei Situatioun unzepassen, hat de Regierungsrot schonn den 11. Juni vum Joer 2004 décidéiert, dass eng ganz kloer Trennung tëschent engersäits der Autoritéit, déi fir d'Regularioun an d'Iwwerwaachung zoustänneg ass, an anerersäits den Déngschtleeschter komme misst. Dat be- deit konkret, dass d'Missiounen vun der Di- rection de l'Aviation civile, déi fir d'Iwwer- waachung an d'Regularioun zoustänneg ass, vun deene vun der Flughafeverwaltung an och vu lux-Airport kloer mussen ofge- grenzt ginn an déi verschidde Verantwort- lechkeeten ajustéiert respektiv nei definéiert ginn.

Ech wëll an deem Kontext drun erënneren, dass och d'Chamber de Mäerz 2005 sech dëser Positioun ralliéiert huet an an enger Motioun festgehalten huet, an ech zitéieren: «confirme le Gouvernement dans sa volonté de veiller dans le domaine de l'aviation ci- vile à une distinction nette entre les fonc- tions normatives et de contrôle, d'une part, et celles relatives aux prestations de ser- vice, d'autre part, tout en promouvant paral- lèlement le renforcement de la culture de sécurité impliquant l'ensemble du secteur de l'aviation civile».

Fir am Dialog mat allen Acteuren d'Proble- matik unzegoen, huet den Transportminister am Mee vum Joer 2006 d'Acteuren alle- guerten aus dem nationale Flugwiesen op en Hearing ënnert dem Titel „fir een zu- kunftsfäeige Findel“ invitéiert gehat, fir si iwwert d'Erausforderungen, virun déi eis déi nei EU-Bestëmmunge géife stellen, ze infor- méieren a fir verschidden Optiounen an deem Kontext ze diskutéieren.

An deene Méint duerno goufen a ville Ré- uniounen op verschiddenen Niveaueu och verschidden Zeenarien analyséiert, woubäi eng Fro ëmmer erëm opgetaucht ass, näm- lech déi vun der juristescher Form vun där neier Flughafeverwaltung mat zwou Optiounen: engersäits déi vum Établissement pub- lic an op där anerer Säit déi vun der staat- lecher Verwaltung. Am Verlaf vun den Dis- kussiounen mat deene verschiddenen Ac- teuren, wou och d'Transportkommissioun een dovou war, huet sech dunn erauskristalli- séiert, dass, fir den europäeschen Exigence gerecht ze ginn, awer och fir verschiddenen Uleiese vun de Sozialpartner Rechnung ze droen, d'Form vun der staatlecher Verwal- tung appropriéiert wier, awer als Service de l'État à gestion séparée, fir op déi Manéier d'Transparenz um Niveau vun de Finanzen an der Kontabilitéit esou ze gewährleeschte wéi d'europäesch Normen et virgesinn a vir- schreiwen.

De Regierungsrot huet sech dann och den 1. Dezember vum leschte Joer fir dës juris- tesch Form vun der neier Struktur ausge- schwat. Eng separat Kontabilitéit an der Flughafeverwaltung ass noutwendeg fir ga- rantéieren ze kënnen, dass an Zukunft d'Flughafendéngschter iwwert d'Redevan- cen, déi vun den Utilisateurs bezuelt ginn, gedeckt kënnen ginn, esou wéi d'Eu- ropäesch Unioun dat och verlaangt.

Et geet dann och drëm fir an der interner Kontabilitéit d'Käschten an d'Revenuen, déi sech op d'Flughafendéngschter bezéien, ze ventiléieren, d'Konte regelméisseg Auditen ze ënnerzéien, d'Finanzkonten ze publi- zéieren, e jährleche Rapport ze veröffentle- chen a fir all déi aner Déngschtleesch- tungen, déi net direkt eppes mat der Flug- sécherung ze dinn hunn, consolidéiert Kon- ten ze presentéieren.

Ech hu gesot d'Käschte vun de Flughafen- déngschter musse sech iwwert d'Rede- vancé finanzéieren, woubäi de Kader vum System vun der Tarificatioun zimlech prezis iwwert d'europäesch Bestëmmungen defi- néiert ass. Esou muss de Coût vun deene verschiddenen Déngschtleeschungen fir all